

Publicistički stil u školskim časopisima

Šimunović, Lidija

Master's thesis / Diplomski rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:142:456799>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-28**

FILOZOFSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku
Filozofski fakultet
Engleski jezik i književnost – Hrvatski jezik i književnost

Lidija Šimunović

Publicistički stil u školskim časopisima

Diplomski rad

Mentorica: doc. dr. sc. Sanja Jukić

Sumentor: doc. dr. sc. Jakov Sabljic

Osijek, 2016.

Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku
Filozofski fakultet Osijek
Odsjek za hrvatski jezik i književnost/Katedra za hrvatsku književnost
Engleski jezik i književnost – Hrvatski jezik i književnost

Lidija Šimunović

Publicistički stil u školskim časopisima

Diplomski rad

Znanstveno područje humanističkih znanosti, znanstveno polje filologija,
znanstvena grana teorija i povijest književnosti

Mentorica: doc. dr. sc. Sanja Jukić

Sumentor: doc. dr. sc. Jakov Sabljčić

Osijek, 2016.

Sažetak

Publicistički je stil najsloženiji funkcionalni stil hrvatskoga jezika, a ovaj rad analizira njegova jezično-stilska obilježja na konkretnome korpusu – u osnovnoškolskim i srednjoškolskim časopisima. Časopisni korpus čine četiri osječka školska časopisa – dva iz osnovnih škola i dva iz srednjih škola. Kriterij korpusnoga odabira bila je koncepcijska različitost uvjetovana obrazovnim stupnjem, smjerom i medijskim oblikom objavljivanja. S obzirom na to, za analizu su odabrani osnovnoškolski časopisi *Frangipani* (tiskani) i *KBG* (elektronički) te srednjoškolski *Semper magis* (gimnazija) i *Cocktail* (strukovna škola). Poseban je dio rada posvećen novinarskim družinama u osječkim školama te metodologiji njihova rada kao preduvjetu koncepcijske prepoznatljivosti časopisa.

Ključne riječi: publicistički stil, jezično-stilska obilježja, školski časopis, novinarske družine

Sadržaj

1. Uvod	5
2. Novinarstvo, novinarski žanrovi	6
2.1. Novinarski žanrovi	6
3. Jezična obilježja publicističkoga funkcionalnoga stila	
3.1. Ustaljeni izrazi	10
3.2. Internacionalizmi i strane riječi	11
3.3. Stilske figure	11
3.4. Morfološka i sintaktička obilježja publicističkoga funkcionalnoga stila	12
3.5. Razina teksta	13
4. Školski časopisi u osječkim osnovnim školama	
4.1. <i>Frangipani</i>	
4.1.1. Konceptija časopisa Osnovne škole Frana Krste Frankopana Osijek – rubriciranost, teme, žanrovi	14
4.1.2. Stilska analiza odabranih žanrova iz časopisa <i>Frangipani</i> – mini-portret i dnevnički zapis	17
4.2. <i>KBG</i>	
4.2.1. Konceptija časopisa Osnovne škole Retfala – rubriciranost, teme, žanrovi	20
4.2.2. Stilska analiza odabranih žanrova iz časopisa <i>KBG</i> – kolumna i komentar	22
4.3. Komparacija stilskih obilježja osnovnoškolskih časopisa	25
5. Školski časopisi u osječkim srednjim školama	
5.1. <i>Semper Magis</i>	
5.1.1. Konceptija časopisa Isusovačke klasične gimnazije s pravom javnosti u Osijeku – rubriciranost, teme, žanrovi	26
5.1.2. Stilska analiza odabranih žanrova iz časopisa <i>Semper magis</i> – intervju i osvrt	28

5.2. <i>Cocktail</i>	
5.2.1. Konceptija časopisa Ugostiteljsko-turističke škole u Osijeku – rubriciranost, teme, žanrovi	30
5.2.2. Stilska analiza odabranih žanrova iz časopisa <i>Cocktail</i> – novinarska vijest i reportaža	32
5.3. Komparacija stilskih obilježja srednjoškolskih časopisa	34
6. Metodika slobodnih (novinarskih) aktivnosti u školama	35
6.1. Novinarske družine u osnovnim školama u Osijeku	
6.1.1. Osnovna škola Frana Krste Frankopana, Osijek	38
6.1.2. Osnovna škola <i>Retfala</i> , Osijek	39
6.2. Novinarske družine u srednjim školama u Osijeku	
6.2.1. Isusovačka klasična gimnazija s pravom javnosti u Osijeku	40
6.2.2. Ugostiteljsko-turistička škola u Osijeku	41
7. Zaključak	43
8. Popis literature	44
9. Prilozi	45

1. UVOD

Predmet je rada analiza jezično-stilskih obilježja publicističkoga stila u školskim časopisima.

Korpus koji će se analizirati čine dva osnovnoškolska te dva srednjoškolska časopisa. Kriterij je korpusnog odabira, kada je riječ o osnovnoškolskoj razini, medij časopisa pa je tako analizirana tiskana inačica časopisa *Frangipani* iz Osnovne škole Frana Krste Frankopana u Osijeku te elektronička inačica časopisa *KBG* iz Osnovne škole „Retfala“ u Osijeku. Kriterij je korpusnog odabira za srednje škole usmjerenje programa pa je tako analiziran časopis *Semper magis* Isusovačke klasične gimnazije s pravom javnosti u Osijeku te *Cocktail* Ugostiteljsko-turističke srednje škole iz Osijeka.

Rad je koncipiran tako što je prvo predstavljeno novinarstvo kao zanimanje. Potom slijede obilježja publicističkoga stila te novinarski žanrovi, što će se primijeniti u analizi konkretnih predložaka.

Slijedi stilistička analiza časopisa osnovnih i srednjih škola, koja će se provesti tako što će se iz pojedinih časopisa odabrati različiti žanrovski primjeri kako bi se izbjeglo ponavljanje. Zaključno će se rezultati analize usporediti s obzirom na razinu školovanja (osnovna i srednja škola).

Novinarske družine, čiji je krajnji proizvod rada upravo školski časopis, u ovom su radu predstavljene obradom odgovora anketnoga upitnika za profesore – voditelje tih družina.

Metodologiju rada čine teorija funkcionalnih stilova Josipa Silića i Marine Katnić-Bakaršić, s naglaskom na publicističkome stilu, zatim metodička literatura o slobodnim izvannastavnim aktivnostima u hrvatskim školama te posebno o novinarskim družinama – Stjepka Težaka.

2. NOVINARSTVO, NOVINARSKI ŽANROVI

Novinarstvo kao zanimanje mijenjalo se tijekom vremena. Ono prati tehnološki i gospodarski napredak te se prilagođava čitateljskoj publici. No, osnovna je funkcija novinarstva ostala nepromijenjena – informiranje ljudi o aktualnim događajima iz njihove bliže ili dalje okoline. Stoga možemo reći da je zadaća novinarskih medija obavještavanje o suvremenim zbivanjima. Novine trebaju ispunjavati četiri kriterija: publicitet (javnost), aktualnost (informacija se odnosi na sadašnjost i na nju može utjecati), univerzalnost (nijedna tema nije isključena) i periodičnost (pojavljivanje u redovitim razmacima).¹

Informacije se trebaju prenijeti najširem krugu čitatelja te se zbog toga u novinarstvu koristi kombinacija stilski neutralnih i ekspresivnih jezičnih sredstava.

2.1. Novinarski žanrovi

U ovome će radu novinarski žanrovi biti predstavljeni prema knjizi *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika* Josipa Silića (2006). Kao što je već rečeno, funkcija je novinara prenijeti informaciju pa tako novinarski mediji imaju sljedeće funkcije: *informativnu, propagandnu, popularizatorsku, prosvjetiteljsku, agitativnu, pedagošku i zabavnu*², a novinari pišu u različitim novinarskim žanrovima. Informativni novinarski žanrovi jesu vijest, komentar, kronika, recenzija, intervju, anketa i reportaža i u njima prevladavaju neutralna jezična sredstva, a kratka priča, kozerija, humoreska, esej, feljton (podlistak), nekrolog, panegirik, persiflaža, pamflet, parodija, groteska i lakrdija jesu agitativni i zabavni novinarski žanrovi čiji autori koriste ekspresivna jezična sredstva.³

Vijest je kraći novinarski žanr koji priopćava o aktualnim zbivanjima iz različitih sfera života (znanost, kultura, politika, sport), a pisan je neutralnim stilom koji je razumljiv najširem krugu čitatelja. Prevladavaju jednostavne rečenice, a od složenih se najčešće koriste vezničke nezavisnosložene rečenice. *Redosljed se jedinica njihova obavijesnoga ustrojstva podudara s redosljedom jedinica njihova gramatičkoga ustrojstva*⁴ te zato vijesti imaju pripovjedni

¹ Michael Kunczik i Astrid Zipfel, *Uvod u znanost o medijima i komunikologiju* (Zagreb: Zaklada Friedrich Ebert, 2006), 72.

² Josip Silić, *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika* (Zagreb: Disput, 2006), 77.

³ Josip Silić, *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika* (Zagreb: Disput, 2006), 77.

⁴ Josip Silić, *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika* (Zagreb: Disput, 2006), 78.

karakter. Vijest treba odgovoriti na sljedeća pitanja: *Što se dogodilo?, Tko je u tome sudjelovao?, Gdje se dogodilo?, Kad se to dogodilo?, Zašto se dogodilo? i Kako se to dogodilo?*⁵.

*Komentar je osvrt na tekst, govor osobe, kulturni, umjetnički, društveni, politički ili kakav drugi aktualan događaj.*⁶ Za komentare je karakteristično da su pisani jednostavnim stilom i da na objektivan način pokušavaju iznijeti činjenice. Značenje riječi nije vezano za kontekst, a česti su sinonimi.

Kronika se nalazi na granici književnosti i novinarstva pa se za nju kaže da je književno-novinarski žanr koji prenosi vijesti o važnim aktualnim događajima, i to obično odgovarajućim redoslijedom. *Jezik joj je svakodnevan, jednostavan i (općenito) razumljiv. Rječnik je kronike izravan i (najčešće) nefigurativan i neekspresivan.*⁷ Autori kronika uglavnom pišu jednostavnim rečenicama dok se od složenih najčešće pojavljuju vremenske rečenice.

Recenzijom se procjenjuje neki sadržaj, a to može biti sadržaj knjige, projekta, nekog programa ili rasprave. *U recenziju ulaze podaci o autoru, izdavaču, sadržaju i procjena (obično društvene) vrijednosti djela o kojemu je riječ*⁸. Recenzenti teže objektivnom izražavanju što znači da koriste neutralna jezična sredstva, a od čitatelja se zahtijeva određena razina stručnosti o temi kako bi mogli razumjeti stil pisanja.

*Intervju je razgovor s osobom o problemima koje treba posebno objasniti kako bi čitatelji, slušatelji i gledatelji mogli o njima steći svoje mišljenje. Njihove su bitne značajke aktualnost i jezična autentičnost. (Da bi se ta jezična autentičnost osigurala, intervju se obično daje na autorizaciju. Otuda naziv „autorizirani intervju“.)*⁹ Uloga intervjuja je da priopći čitateljima novost i da tu novost prikaže iz točke gledišta intervjuirane osobe. Novinar koji vodi intervju izravni je posrednik između intervjuirane osobe i čitatelja. U intervjuu se miješaju jezični stilovi novinara i intervjuirane osobe.

*Anketa je skup izjava odgovarajuće skupine ljudi o književnim, kulturnim, znanstvenim i kakvim drugim aktualnim problemima*¹⁰. Anketu mogu voditi novinari pojedinci ili skupina novinara, a njome se dolazi do stava ljudi o istoj (obično društveno važnoj) temi. Rječnik je ankete stručan i jednostavan, a jezik teži jezičnoj gospodarstvenosti i isprepleten je statističkim podacima.

⁵ Mirta Gojević, *Publicistički stil*, Hrvatistika (Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku, 2009), 24.

⁶ Josip Silić, *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika* (Zagreb: Disput, 2006), 78.

⁷ Josip Silić, *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika* (Zagreb: Disput, 2006), 78.

⁸ Josip Silić, *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika* (Zagreb: Disput, 2006), 79.

⁹ Isto, 79.

¹⁰ Isto, 79.

*Reportaža govori o realnim događajima, ali tako da se njima dočarava atmosfera zbivanja u društvu. Za dočaravanje se te društvene atmosfere novinar služi opisom i dijalogom sličnima opisu i dijalogu u književnome djelu*¹¹. Zbog toga se reportaža može uvrstiti i u književno-novinarske žanrove jer je svojim jezičnim i stilskim obilježjima slična pripovijetki. Reportaža uvijek ima aktualnu temu koja je prikazana na zanimljiv i duhovit način.

Kratka je priča novinarski žanr koji se ubraja u agitativne, zabavne žanrove. Pri pisanju kratke priče izbjegavaju se ustaljeni izrazi, ponavljanja, jednoličnost i kićenost. Osim kratkoće, odlikuje ju *čvrsto organizirana radnja s neočekivanim obratima, jednostavan i sugestivan jezik*¹².

*Kozerija je neusiljen razgovor, odnosno duhovito pripovijedanje, koje odlikuje slobodan, prirodan, emocionalan i ekspresivan jezik*¹³. Govori o aktualnostima, pojavama i osobama na zanimljiv i zabavan način.

Humoreska je novinarski žanr, vrsta kratke priče koja je pisana jednostavnim stilom na humorističan način.

*Groteska je karikirana, unakažena i iskrivljena slika stvarnosti, slika stvarnosti koja izaziva zastrašujuće osjećaje*¹⁴. Sadržaj groteske često potječe iz fantastičnog svijeta, jezik joj je pun neobičnih metafora što je u skladu s njezinim sadržajem.

Lakrdija je pisana grubim i vulgarnim jezikom te obiluje šokantnim poredbama. Pamflet je uvredljiv napis kojim se napada neka osoba, politička stranka, društvena djelatnost i slično u svrhu rušenja ugleda.

Parodija može biti pisana u poeziji ili prozi, a cilj joj je ismijati pisca tako da se njegov jezik i stil hiperboliziraju kako bi ga se ismijalo do grotesknosti. *Takav se način iskazivanja sadržaja naziva još travestijom (u kojoj se ismijavanje i izrugivanje postiže iskrivljavanjem govornikovih ili piščevih stavova)*¹⁵.

Feljton ili podlistak može imati društveno-politički, popularnoznanstveni, književni i zabavni sadržaj, a pisan je nenametljivim stilom s blagom metaforikom, živo, lako i duhovito.

Panegirik, hvalospjev ili slavopojka obično je govor kojim se nekoga ili nešto javno pohvaljuje. No, može biti i napis u novinama koji je često neodmjeren i pretjerano hvali, često neiskreno.

¹¹ Josip Silić, *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika* (Zagreb: Disput, 2006), 79.

¹² Josip Silić, *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika* (Zagreb: Disput, 2006), 80.

¹³ Josip Silić, *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika* (Zagreb: Disput, 2006), 80.

¹⁴ Isto, 80.

¹⁵ Isto, 80.

Nekrolog je govor povodom nečije smrti, a lako se pretvara u panegirik. *Sadržaj mu je život, rad i zasluge osobe u povodu smrti koje se drži govor ili piše članak. Jezik mu je obično nesvakodnevan, probran, a stil „uzvišen“¹⁶.*

Esej ili ogleđ kraći je napis čiji autor iznosi svoje poglede na određenu temu (život, kultura, književnost, znanost) oslanjajući se na svoje ili općenito ljudsko iskustvo. Zastupljena su retorička i poetska jezična sredstva, a najčešće se isprepliću znanstveni, književnoumjetnički i novinarski stil pisanja.

¹⁶ Josip Silić, *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika* (Zagreb: Disput, 2006), 81.

3. JEZIČNA OBILJEŽJA PUBLICISTIČKOGA FUNKCIONALNOG STILA

Publicistički funkcionalni stil veže se uz veliku žanrovsku raznolikost, neki se žanrovi javljaju u svim medijima, a neki su specifični za pojedine medije. Medij u kojem se neki novinarski žanr pojavljuje bitno utječe na stil izražavanja. Na jezične karakteristike publicističkoga stila utječe njegova usmjerenost na široki krug primatelja koji su različitoga porijekla, obrazovanja i socijalnog statusa, ali i činjenica da novinarski tekstovi nastaju u kratkom roku. Za dnevne je novine važna samo informacija i njeno prezentiranje, a časopisi *moгу objavljivati i analitičke članke koji pripadaju publicistici i namijenjeni su onima koji žele dublje analizirati neke pojave, a tako su koncipirane i neke emisije na radiju i televiziji.*¹⁷

Prema Marini Katnić-Bakaršić, publicistički se stil može podijeliti na nekoliko podstilova: publicistički u užem smislu, književno-publicistički, znanstveno-popularni i memoarski podstil.¹⁸

Pod publicističkim se stilom u užem smislu podrazumijeva ozbiljna priprema za neku temu i proučavanje činjenica, odnosno, analitičko/istraživačko novinarstvo. Tu se ubrajaju feljtoni i knjige koje su posvećene specifičnim temama (političkim, kulinarskim, sportskim).

U književno-publicistički podstil ubrajaju se putopisi, reportaže, kritike i polemike, a riječ je o podstilu na granici između publicistike i književnosti ili eseja.

*Znanstveno-popularni podstil odlikuje se publicističkom obradom neke znanstvene teme, a namijenjen je širokom krugu primatelja.*¹⁹ Tu se ubrajaju različiti članci i feljtoni.

Memoarski podstil obuhvaća memoare, sjećanja, dnevnike i uspomene, a može sadržavati *i elemente drugih stilova: dokumente, izvještaje, odluke, potvrde, novinske članke, fotografije, skice i slično.*²⁰

3.1. Ustaljeni izrazi

Kao i svaki drugi funkcionalni stil hrvatskoga jezika, i publicistički stil obiluje ustaljenim izrazima i frazama, a prema Josipu Siliću, oni se u publicistici nazivaju žurnalizmima (2006). *Ti izrazi predstavljaju sredstvo koje pojednostavljuje primateljevo razumijevanje i omogućuje novinaru da u najkraćem roku napiše neki tekst.*²¹ Riječi za žurnalizme novinarski stil preuzima

¹⁷ Marina Katnić-Bakaršić, *Lingvistička stilistika* (Budimpešta: Electronic Publishing Program, 1999), 60.

¹⁸ Marina Katnić-Bakaršić, *Lingvistička stilistika* (Budimpešta: Electronic Publishing Program, 1999), 23.

¹⁹ Mirta Gojević, *Publicistički stil*, Hrvatistika (Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku, 2009), 26.

²⁰ Mirta Gojević, *Publicistički stil*, Hrvatistika (Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku, 2009), 26.

²¹ Mirta Gojević, *Publicistički stil*, Hrvatistika (Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku, 2009), 26.

iz različitih sfera života: politike, ekonomije, prava, vojnih disciplina i drugo, na primjer izrazi *zahlađeni odnosi, ključno pitanje, nacionalni interes, pokrenuti proizvodnju*²².

3.2. Internacionalizmi i strane riječi

Riječi koje u više jezika imaju isto osnovno značenje i isti osnovni izraz nazivaju se internacionalizmima, odnosno, internacionalnim riječima. Novinari ih često koriste jer su postale činjenicom novinarskog standarda i *svakoga civiliziranoga nacionalnog jezika*²³ te se zbog toga smatraju dopuštenima u novinarskom stilu. Jedan od razloga zašto novinari daju prednost internacionalnim riječima pred nacionalnim jest taj što imaju jači učinak na čitatelje.

Strane riječi ili tuđice također pronalaze svoje mjesto u novinarskim tekstovima različitih tematika. One mogu funkcionirati i kao posuđenice iz specijaliziranih registara, a u tom slučaju se u tekstovima pojavljuju *u svojem izvornom obliku, morfološki neprilagođene, ali uklopljene u sintaktičku strukturu kao i bilo koja „domaća“ riječ*²⁴.

3.3. Stilske figure

O najčešćim je stilskim figurama u publicističkom funkcionalnom stilu pisao Josip Silić, tako da je njihov prikaz preuzet iz njegove knjige *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika*.²⁵ Definicijski pregled stilskih figura bit će operativan u kasnijoj jezično-stilskoj analizi konkretnih predložaka.

U novinarskim se žanrovima koriste formalna sredstva, stilske figure, i to: poredba, metafora, metonimija, alegorija, simbol, aluzija, antifraza, antiteza, kontrast, paradoks, emfaza, hiperbola, antonomazija, eufemizam, ironija, litota, perifraza i igra riječima.

Poredba je figura objašnjavanja svojstva, stanja ili djelovanja dovođenjem u vezu s drugom, čitatelju, slušatelju i gledatelju poznatijom pojavom, stanjem ili djelovanjem.

Metafora je figura prijenosa značenja po sličnosti; metonimija figura prijenosa značenja po kakvoj logičkoj, prostornoj, vremenskoj ili uzročnoj zavisnosti među pojmovima; alegorija – figura kojom se umjesto onoga što se misli kazuje nešto drugo; simbol – figura određivanja pripadnosti nekomu ili nečemu svojim izvanjskim oblikom; antifraza – figura uporabe riječi sa

²² Mirta Gojević, *Publicistički stil*, Hrvatistika (Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku, 2009), 26.

²³ Josip Silić, *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika* (Zagreb: Disput, 2006), 93.

²⁴ Nina Lanović, *Semantostilističke osobitosti novinskog izraza na primjeru portugalskog pisanog novinarstva*, Jezik i mediji (Zagreb: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku, 2006), 419.

²⁵ Prema: Josip Silić, *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika* (Zagreb: Disput, 2006), 82.

sebi suprotnim značenjem; antiteza – figura suprotstavljanja dviju ili više riječi suprotna ili jako različita značenja; kontrast – figura suprotstavljanja riječi istovrsna sadržaja po svojoj sadržajnoj različitosti; paradoks – figura povezivanja pojmova koji proturječe jedni drugima; emfaza – figura isticanja riječi širega značenja da bi joj se dalo uže; hiperbola – figura prenamaglašavanja osobina predmeta ili intenziteta radnje, pojačavanja izraza do krajnjih granica; antonomazija – figura nazivanja stvari drugim imenom, svjesne zamjene riječi drugom; eufemizam – figura ublažavanja oštra izraza blažim; ironija – figura podrugljiva načina izražavanja koji se temelji na opreci između pozitivna oblika izražavanja i negativna stava koji se tim oblikom izražavanja prikriva; litota – figura isticanja pojma nijekanjem njemu suprotna, pojačana potvrđivanja nijekanjem suprotne tvrdnje; perifraza – figura zamjene riječi drugom riječju ili riječima. Igra riječima figura je kojom se riječi izvrću, unakaze, produlje, skrate ili im se dodaju elementi koji im prvotno ne pripadaju.

Postoje i rečenične stilske figure, tj. figure koje su uvjetovane rečeničnim ustrojstvom – slučajevi kada ustrojstvo rečenice služi za „ukrašavanje“ govora. Tu pripadaju: ponavljanje dijelova rečeničnoga ustrojstva ili čitavih rečenica, pa i dijelova teksta, zatim komunikativni karakter rečenica – jesu li one izjavne, upitne, usklične ili se radi o retoričkim pitanjima, položaj jedinica obavijesnog rečeničnoga ustrojstva (nalazi li se obavijesni predikat ispred obavijesnoga subjekta i slično), vezničko i bezvezničko povezivanje dijelova složenih rečenica, povezivanje rečenica unutar teksta, nizanje odjeljaka teksta, njihovo grafijsko i grafičko označavanje te oglašljivanje teksta i njegovih odjeljaka.²⁶

3.4. Morfološka i sintaktička obilježja publicističkog funkcionalnog stila

Publicistički je stil varijantne morfološke oblike u hrvatskom standardnom jeziku sveo na jedan oblik pa su tako oblici genitiva jednine pridjeva muškoga i srednjega roda –og i –oga svedeni na oblik –og, oblici dativa i lokativa jednine pridjeva muškoga i srednjega roda –om, –omu i –ome svedeni na oblik –om, oblici dativa, lokativa i instrumentala množine pridjeva muškoga, ženskoga i srednjega roda –im i –ima na –im itd.²⁷

Osim toga, neodređeni oblici pridjeva u publicističkom stilu postaju određeni: umjesto *Ivanova brata* piše se *Ivanovog brata*.

U publicističkom se funkcionalnom stilu posvojni pridjevi koriste češće nego posvojni genitiv, a obilježje je stila i korištenje posvojnog relativa čiji. Taj posvojni relativ označava

²⁶ Prema: Josip Silić, *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika* (Zagreb: Disput, 2006), 82.

²⁷ Prema: Josip Silić, *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika* (Zagreb: Disput, 2006), 94-95.

univerzalnost te se upotrebljava za sve rodove, a posvojni relativ kojega/kojemu najčešće se nalazi u kolumnama *koje se bave kakvim znanstvenim, filozofskim, kulturnim ili političkim pitanjem ili u specijaliziranim novinama koje se bave tim temama. Pripadanje subjektu izriče se povratno-posvojnomo zamjenicom svoj.*²⁸

Publicistički je stil posve istisnuo oblike *tko, što, koji, čiji i kakav* te umjesto njih koristi oblike *netko, nešto, nekoji (neki), nečiji i nekakav*²⁹.

Kada govorimo o sklonidbi brojeva, u publicističkom se stilu još uvijek mogu naći primjeri u kojima se oni sklanjaju, međutim, kao i u razgovornom funkcionalnom stilu, i u publicističkom su česti primjeri u kojima se brojevi ne sklanjaju.

Što se glagolskih oblika tiče, perfekt je postao jedinstveni glagolski oblik za izricanje prošlih radnji – aorist, imperfekt i pluskvamperfekt u potpunosti su zamijenjeni perfektom.

U publicističkom se funkcionalnom stilu daje prednost eksplicitnim strukturama izražavanja priložne oznake sredstva: umjesto instrumentala sredstva koristi se struktura genitiv + prijedlog pomoću, putem, preko, posredstvom. *Isto se to dogodilo i implicitnoj strukturi za + genitiv, koju je zamijenila eksplicitna struktura za vrijeme + genitiv ili eksplicitna struktura u vrijeme + genitiv.*³⁰

U publicističkom stilu prevladavaju imeničke konstrukcije te je *zbog toga on apstraktni funkcionalni stil. S obzirom na položaj enklitike publicistički stil ima automatiziran red riječi.*³¹

3.5. Razina teksta

*U publicističkome stilu uvijek se navodi izvor obavijesti jer se često doslovno prenose tuđe riječi ili se citiraju drugi izvori.*³² Često novinarski tekstovi upućuju na poznate poslovice, naslove književnih djela ili filmove te riječi pjesama pa su im intertekstualnost i intermedijalnost gotovo imanentni postupci.

²⁸ Mirta Gojević, *Publicistički stil*, Hrvatistika (Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku, 2009), 28.

²⁹ Josip Silić, *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika* (Zagreb: Disput, 2006), 95.

³⁰ Josip Silić, *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika* (Zagreb: Disput, 2006), 95.

³¹ Mirta Gojević, *Publicistički stil*, Hrvatistika (Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku, 2009), 28.

³² Mirta Gojević, *Publicistički stil*, Hrvatistika (Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku, 2009), 29.

4. ŠKOLSKI ČASOPISI U OSJEČKIM OSNOVNIM ŠKOLAMA

4.1. *Frangipani*

4.1.1. Konceptija časopisa Osnovne škole Frana Krste Frankopana Osijek – rubriciranost, teme, žanrovi

Školski je časopis *Frangipani* koncipiran po rubrikama, i to tako da se samo jedna rubrika iz broja u broj tematski mijenja, a ostale su tematska konstanta. Tematskom je ustroju rubrika prilagođena i žanrovska struktura časopisa.

U časopisu se nalaze sljedeće stalne rubrike: *Najbolje od nas*, *Lica prijateljstva*, *Škola za život*, *Green je in*, *Veliko srce učenika*, *Kultura nije tortura*, *Cipelice lutilice*, *Glavolomke* i *Za kraj naj*. Kako se već spomenulo, stalan je koncept promjenjive rubrike – riječ je o *temi broja*. U dvadesetom je broju *Frangipana*, koji je predmet naše analize, tema broja *Volim svoj grad*.

Aktualnost je važno obilježje novinarstva, a s obzirom na to da ovaj školski časopis izlazi jednom godišnje, ne može u cijelosti odgovoriti tome zahtjevu pa su se školski novinari tomu prilagodili i izvještavaju o događajima (iz školskoga života, ali i života izvan škole) iz prošle kalendarske godine.

U nastavku je pregled tematske i žanrovske strukture pojedinačnih rubrika.

Časopis otvara obraćanje glavnoga urednika čitateljima, a vizualna organizacija uvodnika prati temu broja – glavni je urednik napisao razglednicu svojim kolegama i čitateljima (Prilog 1).

Rubrika *Najbolje od nas* donosi rezultate raznih natjecanja u školskoj godini 2013./2014. u obliku kratkog izvještaja u kojemu su ispisana imena i prezimena nagrađenih učenika. Radi se o izvještajima s državnih i županijskih natjecanja u znanju i sportu koji se svode na popise sudionika i njihovih mentora te rezultate koji su postignuti u natjecanjima.

Lica prijateljstva rubrika je u kojoj su školski novinari svojim čitateljima predstavili nove osobe u školi: prve razrede, nove učenike koji su došli iz drugih škola, nove nastavnike te novog ravnatelja škole. Sve su ih, osim učenika prvih razreda, predstavili vizualno (fotografijom) i kratkim intervjuom. Žanrovski gledano, radi se o mini-portretima novih osoba uz čije se fotografije u časopisu nalazi i po nekoliko rečenica o njima.

U rubrici *Škola za život* obrađene su teme koje se tiču svih učenika škole kao i događanja koja su se odvijala u školi, ali se odnose i na njihov izvanškolski život. Tako se u ovoj rubrici mogu naći tekstovi o izboru člana za Dječje gradsko vijeće, Večeri matematike, *Frankotalent* priredbi, sudjelovanju škole u projektu *Građanin*, izboru najčitača škole 2014. godine, kreativne

aktivnosti u školskom produženom boravku, kratki izvještaj s Božićne priredbe te članak o posjetu Uredu pravobraniteljice za djecu.

Green je in rubrika je posvećena ekološkim temama, životinjama i odlaganju otpada, a u njoj se nalaze i tekstovi o manifestaciji *Mladi i med*, Danu jabuka, Kestenijadi te školskom biovrtu.

Tema je broja ovoga časopisa *Volim svoj grad*, a školski su novinari o tome pisali na čak deset stranica. Unutar te rubrike nalazi se članak o projektu *Volim svoj grad*, popis nekih od riječi iz osječkog slenga, kratki izvještaj o obilježavanju Dana grada, crtice iz osječke prošlosti te upoznavanje današnjega Osijeka, njegovih dijelova i zanimljivih stanovnika. Tekstovi su popraćeni fotografijama koje pojašnjavaju sadržaj tekstova (Prilog 2) i upotpunjuju čitateljima doživljaj upoznavanja grada. Motivaciju za odabir teme broja uredništvo je školskih novinara pronašlo u projektu učenika osmoga razreda za Dan škole – predstavljanje najzanimljivijih detalja iz povijesti grada Osijeka.

U stalnoj rubrici *Veliko srce učenika* novinari donose vijesti o humanitarnim akcijama i akcijama solidarnosti učenika škole. Rubrika je koncipirana na način da je prvo predstavljena plemenita gesta učenika 6. c razreda koji su u znak potpore bolesnom prijatelju obrijali glavu (Prilog 3), dakle, nešto što se odvijalo isključivo u školi i na što nisu utjecali nikakvi vanjski čimbenici. Slijede članci o humanitarnom koncertu *Škole za Afriku* koji je održan u školskoj dvorani, a na kojemu nisu sudjelovali samo učenici ove osnovne škole, zatim opis posjeta učenika pučkoj kuhinji i Domu za stare i nemoćne. Zatim je kratkim izvještajem opisana radionica znakovnog jezika koja se odvijala u prostorijama škole, a rubriku zaključuju dva teksta čije su autorice učiteljice koje predstavljaju humanitarni rad svojih učenika.

U rubrici *Kultura nije tortura* opisan je odlazak učenika petih razreda u kino, sudjelovanje u međunarodnom projektu *Bookmark*, radionica poetskog kolaža, promocija govornog pikada za slijepe osobe, projekt Tulum s(l)ova, a književnik Stjepan Tomaš razgovarao je sa školskim novinarima tako da se tu nalazi i intervju s njim. U ovoj je rubrici svoje mjesto pronašao i jedan literarni rad – dijalog Hlapića i Grge Čvarka koji je osmislio učenik trećega razreda. Dakle, u ovoj se rubrici nalaze tekstovi koji opisuju događanja vezana za filmsku i književnu umjetnost, ali i članak *Svijet je lopta šarena* koji opisuje multikulturalni projekt u kojemu su učenicima predstavljene različite zemlje i njihove kulturne tradicije.

Cipelice litalice rubrika je posvećena putovanjima pa su tako školski novinari u analiziranome časopisu čitateljima prenijeli svoje doživljaje s putovanja kroz Sjedinjene Američke Države te opis boravka u Brazilu za vrijeme Svjetskog nogometnog prvenstva.

Glavolomke je rubrika u kojoj se nalaze zanimljivosti, testovi, pitalice, biseri iz školskih klupa i dio posvećen školskoj modi. Tematika koja je obrađena nije ograničena samo na školski život pa se tako, na primjer, u ovoj rubrici nalazi tekst o igrici Flappy bird i test *Jesi li žrtva mode?*.

U stalnoj rubrici *Za kraj naj* školski novinari ispraćaju nastavnike koji odlaze u mirovinu prigodnim intervjuima te se opraštaju od učenika osmih razreda na način da ih predstave verbalno donoseći opise njihovih kolega te vizualno pomoću razrednih fotografija (Prilog 4).

Svaki je članak aktualan, bilo da se radi o predstavljanju novih osoba u školi, izvještajima o humanitarnom radu učenika, odlasku u kino, Svjetskom nogometnom prvenstvu 2014. godine u Brazilu ili ispraćaju osoba koje napuštaju školu. Prevladavaju tekstovi vezani za školski život učenika i nastavnika. Posebno mjesto u ovome časopisu ima jedan od najpopularnijih novinarskih žanrova – intervju. Njih je čak pet, od čega su tri individualna (jedan novinar i jedan sugovornik), a dva skupna (dva novinara i jedan sugovornik).

Časopis obiluje člancima i vijestima iz školskoga života, na primjer članak o *Večeri matematike* ili priredbi *Frankotalent*. Ti su članci istovremeno i prigodni jer im je tematika neki prigodni događaj koji se odvijao u prostoru škole. Isto su tako zastupljeni članci i vijesti koji su vezani uz učenike Osnovne škole Frana Krste Frankopana i njihovo sudjelovanje na raznim događanjima – na primjer, izlaganje na manifestaciji *Mladi i med* ili odlazak u pučku kuhinju.

Tematski su članci također pronašli svoje mjesto u ovom broju *Frangipana*. Radi se o tematici koja zanima sve čitatelje, koji su na neki način u događanja uključeni ili ih se izravno tiču. Takvim se može smatrati članak o izborima za člana Dječjeg gradskog vijeća i njegove zamjenike ili onaj o plemenitoj gesti učenika koji su pružili potporu bolesnom prijatelju.

Putopisne su reportaže česte u školskim časopisima pa tako ni *Frangipani* nisu izuzetak – jedna je učenica podijelila svoje iskustvo s putovanja u Sjedinjene Američke Države.

Žanr koji se također nalazi u analiziranome časopisu jest onaj memoara ili dnevničkih zapisa u kojim je učenica opisala svoj boravak u Brazilu kada je bila izabrana za pratiteljicu hrvatskih reprezentativaca na Svjetskom nogometnom prvenstvu 2014. godine.

U časopisu se nalazi i nekoliko književnih pokušaja učenika – pjesme i dijalog književnih likova.

Školski su novinari napisali i nekoliko komentara na projekt *Tulum s(l)ova* te pomoću fotostripa prikazali što učenici rade tijekom velikog odmora (Prilog 5).

Žanrovski je ustroj časopisa raznolik – u njemu se može naći većina novinarskih žanrova. Ipak, dominantan je žanr novinarska vijest kojom se prate aktualna događanja u školi, ali i izvan

nje. Novinarske vijesti prevladavaju zbog jednostavnosti stila i pripovjednog karaktera, a njima se aktualnosti prenose najširem krugu čitatelja.

4.1.2. Stilska analiza odabranih žanrova iz časopisa *Frangipani* – mini-portret i dnevnički zapis

Kako se napomenulo u uvodu, neće se analizirati primjeri svih žanrova u svakome časopisu kako bi se izbjeglo ponavljanje, tako da će u ovome poglavlju biti analiziran novinarski žanr mini-portreta iz rubrike *Lica prijateljstva* te dnevnički zapis iz rubrike *Cipelice litalice*.

Portret će biti analiziran prema teorijskim postavkama autora knjige *Novinarstvo u školi* - Branke Primorac, Marijana Šimega i Anite Šojat, a oni navode da je to žanr kojim se prikazuje neka osoba u trenutku kada je za nju iz nekog razloga izraženo zanimanje javnosti³³. Za predstavljanje novih djelatnika u školi mini-portreti svakako su opravdan izbor uredništva.

U ovom je konkretnom slučaju zanimanje čitatelja izazvano time što se radi o novim djelatnicima škole. Ovi se portreti približavaju novinarskom žanru intervjua, i to njegovoj podvrsti profilu³⁴ za koju je karakteristično temeljito predstavljanje neke osobe javnosti. Međutim, predstavljanje djelatnika u ovome časopisu nije temeljito, a, osim toga, da bi se ovi prikazi osoba uvrstili u intervju, nedostaju njegovi dijelovi – uvod i tekst (izmjnjivanje pitanja i odgovora punim rečenicama). Isto tako, prema Josipu Siliću, intervju prikazuje neku novost iz točke gledišta intervjuirane osobe³⁵, a to se na ove kratke razgovore novinara s novim djelatnicima ne može primijeniti. Tekst portreta uvijek je *intoniran ovisno o povodu za pisanje o određenoj osobi*³⁶, pa je to slučaj i u ovom primjeru. Pitanja su koncipirana tako da se učenicima novi djelatnici predstave kao prosvjetni radnici, uključujući njihovo dosadašnje radno iskustvo, mišljenje o novom radnom okruženju i njihovom zanimanju pa tako ona glase: *Što Vas je motiviralo da studirate predmet koji predajete?, Koje su prednosti, a koji nedostatci predmeta koji predajete?, Što Vam se najviše sviđjelo u našoj školi?, Jeste li i gdje radili prije nego što ste došli u našu školu?, Najsmješnija/najgora predrasuda o predmetu koji predajete ili općenito o profesorima?* (Uredništvo, 2015:10-11). No, istovremeno, školski su se novinari pobrinuli i za približavanje novih lica čitateljskoj publici na osobnoj razini tako što su postavljali i pitanja koja se tiču života izvan škole, na primjer: *Najdraža boja/knjiga/broj, Omiljena vrsta glazbe, Kao dijete htjeli ste biti, Vi kao učenica osnovne škole, Slobodno vrijeme/hobiji, Životni*

³³ Branka Primorac, Marijan Šimeg i Anita Šojat, *Novinarstvo u školi* (Zagreb: Školska knjiga, 2010), 105.

³⁴ Prema: Branka Primorac, Marijan Šimeg i Anita Šojat, *Novinarstvo u školi* (Zagreb: Školska knjiga, 2010), 102.

³⁵ Josip Silić, *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika* (Zagreb: Disput, 2006), 79.

³⁶ Branka Primorac, Marijan Šimeg i Anita Šojat, *Novinarstvo u školi* (Zagreb: Školska knjiga, 2010), 105.

moto/najdraži citat (Uredništvo, 2015:10-11). Kombinacijom je takvih pitanja uredništvo *Frangipana* svojim čitateljima pružilo zaokruženu sliku o portretiranim osobama.

Od obilježja se stila u analiziranom predlošku može primijetiti korištenje isključivo perfekta za izricanje prošlih glagolskih radnji: *Što Vas je motiviralo da studirate predmet koji predajete?* (Uredništvo, 2015:10-11) te korištenje internacionalizama (*motivacija* umjesto *poticaj*) čija je funkcija brza i jednostavna komunikacija sa sugovornicima te razumljivost za čitatelje. Sva su pitanja u skladu sa standardnom jezičnom normom, nema odstupanja niti obilježja individualnoga govora novinara. Što se tiče odgovora sugovornika, korištene su strane riječi za nazive titula (*magistra*), vrste glazbe (*rock, soul jazz, folk rock*) i računalnog programa (*Word*). Također su prisutni i internacionalizmi: *Paralelno sam išla osnovnu i glazbenu školu* (Uredništvo, 2015:10), ali i stilska figura ironija: *Učenici smatraju Informatiku predmetom za igranje, a i oni koji su poznati po tome što „rasturaju“ na računalima, često ne znaju osnove pisanja u računalnom programu Word.* (Uredništvo, 2015:11). Korištena je ironija kao odgovor na pitanje o najgoroj predrasudi o predmetu koji sugovornica predaje te se pomoću nje saznaje istina o učeničkom nepoznavanju predmetnoga sadržaja, koja ima humorne konotacije. Iz nekih se odgovora može iščitati opuštenost i neobaveznost, na primjer: *Nisam o tome baš razmišljala, valjda to da mi ništa ne učimo, već se samo zabavljamo.* (Uredništvo, 2015:10). Funkcija je internacionalizama brza komunikacija i razumljivost budući da se radi o ustaljenim riječima u hrvatskome jeziku koje sve generacije koriste češće nego domaće riječi, a strane se riječi u mini-portretima nalaze zato što su to nazivi koji su preuzeti iz drugih jezika u hrvatski. Prevladavaju neutralna jezična sredstva s obzirom na to da se radi o informativnom novinarskom žanru čija je primarna funkcija priopćavanje novosti. U skladu s tim, prevladavaju jednostavne i jednostavno proširene rečenice.

Svaka je nova djelatnica predstavljena i vizualno – fotografijom u čijoj je pozadini ilustracija vezana za njenu struku ili slobodno vrijeme. Funkcija navedenih obilježja jest da se čitateljima predstave i približe portretirane osobe tako da im se pruži uvid u njihov profesionalni i privatni život te da povežu ime i prezime djelatnice s njihovim izgledom. Pitanja i odgovori su kratki kako bi se nove djelatnice što brže, lakše i preciznije predstavile čitateljima.

Dnevnički zapis *Obrigado Brazil* iz rubrike *Cipelice lutilice* pripada memoarskom podstilu publicističkoga stila i kao takav trebao bi *objektivno prikazati neke događaje u kojima je [autor] sudjelovao ili im je bio svjedok*³⁷. Međutim, čest je slučaj da su memoari subjektivni jer je u središtu pažnje autor i njegov doživljaj nečega, a ne sam događaj. Upravo se to može

³⁷ Marina Katnić-Bakaršić, *Lingvistička stilistika* (Budimpešta: Electronic Publishing Program, 1999), 67.

primijetiti i u ovim zapisima djevojčice koja je izabrana za pratiteljicu hrvatskih nogometnih reprezentativaca na Svjetskom prvenstvu 2014. godine: *Ne mogu vjerovati! Ja sam to jedno dijete iz Hrvatske koje putuje u Brazil!* (Kalesić, 2015:52), *Zatim odlazimo u meksički restoran na ručak. Bio je ukusan, ali malo preljut za moj ukus.* (Kalesić, 2015:53) Upravo se zbog subjektivnosti, dnevnički zapis (kao i reportaže) često uvrštava u hibridne novinarske žanrove, one koje se nalaze između publicistike i književnosti. Obilježja književnoumjetničkog funkcionalnog stila koje se mogu prepoznati u ovome zapisu jesu: izražena estetska funkcija u kojoj poruka (doživljaj putovanja u Brazil) postaje ciljem komunikacije, ekspresivna funkcija kojom autorica izražava svoj stav prema napisanome koristeći prvu osobu jednine, na primjer u rečenicama: *Dobivam jastuk i deku, a ubrzo umorna tonem u san.* (Kalesić, 2015:53), *Pijem sok od guarane.* (Kalesić, 2015:53), *Jedva čekam doći u Hrvatsku kod obitelji i prijatelja.* (Kalesić, 2015:55). Česte su i usklične rečenice: *Ne mogu vjerovati!* (Kalesić, 2015:52), *Baš ćemo uživati!* (Kalesić, 2015:53), *Sutra je moj zadnji dan u Brazilu!* (Kalesić, 2015:55).

Jedno je od obilježja memoarskoga podstila prisutnost fotografija koje služe za potkrepljivanje onoga o čemu se govori, kao i navođenje točnoga datuma pisanja zapisa (Prilog 6).

Od ostalih se obilježja može primijetiti dominacija jednostavnih rečenica: *Pokušavam shvatiti što im je.* (Kalesić, 2015:52), *Vani je vruće.* (Kalesić, 2015:55) te obavijesni i usklični komunikativni karakter rečenica. Navedena su obilježja važna zbog razumljivosti teksta, brze i jednostavne komunikacije te zbog prenošenja osobnih dojmova autorice. Korištenje isključivo perfekta za izricanje prošlih glagolskih radnji također ima funkciju pojednostavnjivanja sadržaja: *Kada smo krenuli, bila je noć i padala je kiša.* (Kalesić, 2015:52).

Od stilskih figura koje Josip Silić izdvaja kao najčešće u publicističkome stilu javljaju se usporedba: *U Zagrebu sam se osjećala kao kraljica.* (Kalesić, 2015:52-53) i hiperbola: *Put traje beskrajno dugo jer je grad jako velik.* (Kalesić, 2015:53). Od ostalih se obilježja stila o kojima je pisao Josip Silić može izdvojiti korištenje isključivo oblika *netko* i *nešto*. Referiranje na druge izvore obavijesti, poznate poslovice, pjesme i izreke kao jedno od obilježja publicističkoga stila ističe Mirta Gojević³⁸, a u analiziranom žanru jedan dnevnički zapis nosi naziv *Put putujem* (Kalesić, 2015:52), referencu na poznatu pjesmu hrvatske glazbene skupine Magazin. Navedena su obilježja u funkciji izražavanja dojmova autorice zapisa te prenošenja njezinih emocija čitateljima.

³⁸ Prema: Mirta Gojević, *Publicistički stil*, Hrvatistika (Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku, 2009), 23-30.

4.2. KBG

4.2.1. Konceptcija časopisa Osnovne škole *Retfala* Osijek – rubriciranost, teme, žanrovi

Časopis KBG izlazi samo u elektroničkoj inačici. Javnosti je časopis dostupan preko internetske stranice škole, u HTML formatu, ne može ga se pohraniti na računalo u PDF formatu niti ga se može virtualno listati. Jedino što je moguće jest biti priključen na mrežu i istraživati poveznice koje su ponuđene. Radi se, dakle, o hipertekstualnoj strukturi. Zahvaljujući ovakvom obliku časopisa, Osnovna škola *Retfala* iz Osijeka ima časopis za koji se može reći da je aktualan (ili barem, aktualniji od ostalih školskih časopisa) – tekstovi se ne objavljuju jednom godišnje, pa čak ni mjesečno, već po potrebi, kada školski novinari tekst dovrše, odnosno kada materijalom reagiraju na nešto aktualno.

Elektronički je časopis KBG moguće posjetiti preko sljedećih poveznica na rubrike: *Naslovna, Događanja, Nastava, Projekti, Natjecanja, Okružje, Kolumne, Sport, Odrastanje, Odmori i Impresum*. Poveznica *Događanja* nudi padajući izbornik s tekstovima o događajima u školi i izvan nje. Poveznica *Kolumne* vodi do rubrike *Pozdravi iz srednje*. Sve su nabrojane rubrike stalne u elektroničkoj inačici časopisa KBG. Na stranici časopisa piše da se radi o web izdanju u školskoj godini 2014./2015., ali su u nekim rubrikama (onima manje aktualnim) i tekstovi iz prošle školske godine. Također, čitatelji mogu posjetiti i arhivu u kojoj se nalaze tekstovi od rujna 2013. godine. Tako je, recimo, u lipnju ove godine uredništvo KBG-a objavilo čak osam tekstova, u svibnju pet, u travnju sedam. Ako pogledamo iste mjesece prošle godine, vidjet ćemo da je u travnju i svibnju objavljeno pet, a u lipnju samo dva teksta.

Kao i u prethodnoj analizi, načinit će se pregled tematsko-žanrovskoga ustroja časopisa.

Rubrika *Naslovna* nudi poveznice za čitanje najnovijih tekstova i tu se nalaze naslovi članaka i fotografije (Prilog 7) uz poveznicu prema određenom tekstu na zasebnoj stranici. Na naslovnoj stranici časopisa KBG vlada žanrovska različitost te se mogu pratiti poveznice na intervjue, portret i razne vijesti vezane za školski i izvanškolski život.

Poveznica *Događanja* nudi dvije rubrike – *U školi* i *Izvan škole*. Kako sam naziv kaže, u rubrici *U školi* nalaze se vijesti o događanjima u Osnovnoj školi *Retfala*: od božićne priredbe i *Večeri matematike* pa do ispraćaja osmih razreda (Prilog 8). Vijesti su poredane kronološki, i to od najnovijih prema najstarijim. Rubrika *Izvan škole* prati živote učenika i njihovih nastavnika izvan zidina škole pa se tu nalaze izvještaji s različitih događanja koja su zajedno posjetili. Školski su se novinari potrudili izvijestiti o svim događajima važnim za njihovu publiku, a isto vrijedi i za rubriku *Nastava* u kojoj su popraćena događanja vezana za nastavu različitih školskih

predmeta te za rubriku *Projekti* u kojoj su novinari izvijestili o različitim projektima u kojima škola ili pojedinci iz nje sudjeluju.

Rubrika *Nastava* donosi priče o dogodovštinama s nastave – bilo da se radi o integriranom nastavnom danu kojim se obilježavaju Dani kruha, posjetu meteorološkoj postaji ili održavanju Dana smijeha.

Kako joj i samo ime kaže, u rubrici *Projekti* opisano je sudjelovanje učenika i nastavnika škole u različitim projektima, a rubrika *Natjecanja* sadrži intervju s ovogodišnjim državnim prvakom iz biologije u području istraživačkih radova (Prilog 9) te vijesti i izvještaje o rezultatima učenika na raznim natjecanjima.

Rubrika *Okružje* donosi tekstove kojim se čitateljima približavaju različitosti drugih kultura, gradova i osoba. Žanrovski gledano, sastoji se od intervju s nastavnikom o njegovom putovanju kroz Rusiju i Kinu, osvrtu bivše učenice na novu školu te putopisnih reportaža o Londonu, Čiovu i Trogiru. U rubrici je svoje mjesto našao i članak o osječkoj udruzi *Mogu*.

Časopis *KBG* ima kolumnisticu iz srednje škole koja otprilike svaka dva tjedna piše o životu u Prirodoslovno-matematičkoj gimnaziji u Osijeku (Prilog 10) u rubrici *Pozdravi iz srednje*.

Izvještaji i vijesti iz sportskog života učenika nalaze se u rubrici *Sport*, a poučni članci o izgledu, tehnologiji, suvremenom životu te uspješnim učenicima škole u rubrici *Odrastanje*.

U rubrici *Odmori* nalaze se takozvane meke vijesti koje su *zanimljive i korisne čitateljima i vrijedno ih je znati*³⁹. U broju za tekuću školsku godinu 2014./2015. u rubrici *Odmori* nije bilo objavljenih tekstova, ali se mogu pročitati oni iz 2013. godine. Radi se o rubrici zabavnog, opuštajućeg i neobaveznog sadržaja pa se tu mogu pročitati zanimljivosti o učenicima i riješiti test koji će pokazati što će čitatelji biti kad odrastu.

Impresum sadrži podatke o uredništvu, izdavaču, dizajnu, kao i o samom časopisu (Prilog 11), baš kao što sadrži i impresum tiskanih časopisa.

Svi su članci na internetskoj stranici kronološki poredani, imaju oznake, vidi se točan datum objavljivanja teksta i popraćeni su fotografijama. Časopis *KBG* nalikuje na blog, tekstovi su podijeljeni u skupine prema oznakama, lako im se pristupa i pregledava ih se, a moguće je ostavljati i komentare.

Iz svega se navedenog može zaključiti da u *KBG-u* prevladava novinarski žanr vijesti, što je povezano s činjenicom da se radi o elektroničkoj inačici časopisa koja se može dopunjavati

³⁹ Branka Primorac, Marijan Šimeg i Anita Šojat., *Novinarstvo u školi* (Zagreb: Školska knjiga, 2010), 69.

novim tekstovima prema potrebi. Školski novinari Osnovne škole *Retfala* prate aktualna događanja koja su značajna za živote njihovih čitatelja te ih o njima redovito izvještavaju.

4.2.2. Stilska analiza odabranih žanrova iz časopisa *KBG* – kolumna i komentar

U ovom će se poglavlju analizirati tekstovi iz kolumne *Pozdravi iz srednje* te komentar iz rubrike *Okružje*.

Prema knjizi Marine Katnić-Bakaršić *Lingvistička stilistika* (1999), kolumna se ubraja u žurnalistički stil i smatra se analitičkim žanrom u kojem autorova osobnost posebno dolazi do izražaja.⁴⁰ Kolumnist je, stoga, novinar koji redovito piše tekstove za časopis, svoje komentare o nekim događanjima. Takav je slučaj i u ovoj kolumni – autorica Helena Čavlović, učenica prvoga razreda Prirodoslovno-matematičke gimnazije u Osijeku, bivša je učenica Osnovne škole *Retfala* te svojim kolegama u osnovnoj školi redovito prenosi doživljaje iz srednje škole. Komentare je pisala od 5. rujna 2013. godine do 12. siječnja 2014. godine, što znači da oni, zapravo, nisu dio časopisa iz tekuće školske godine. Međutim, kako je ovdje riječ o elektroničkoj inačici, tekstovi su iz rubrike i dalje dostupni čitateljima pa će stoga biti analizirani.

Svi su tekstovi pisani u prvoj osobi jednine, što je logično jer se radi o iznošenju osobnoga dojma o nekom događaju. Opušten ton i stil pisanja približavaju se razgovornom funkcionalnom stilu, čak se predviđa i reakcija čitatelja, pa, u skladu s tim, autorica piše: *Nakon svega tog straha od srednje, panike o razredu, meni je prvi dan prošao sasvim u redu, u najmanjem od svih prvih razreda (u našem nas ima 25, dok je u drugima po 29-30 učenika). Ne, ne znam sva imena. Ne bih čak ni prepoznala sve ljude da ih vidim na hodniku.* (Čavlović, 2013). Autorica nudi i oponašanje razgovora: „*Ajdeee, idemo, učit ćeš kasnije*“, „*Ali umorna sam, ne da mi se*“, „*Ma daj, ajde, samo pet minuta razgovore*“. (Čavlović, 2013), a razgovornom se stilu njezini tekstovi približavaju i žargonizmima i osječkim slengom: *Emša* – naziv za Elektrotehničku i prometnu školu Osijek, *butra* – mjesečna karta za gradski prijevoz, *fejs* – skraćeni naziv za društvenu mrežu Facebook, *lajkati* – označiti neki sadržaj na društvenoj mreži Facebook kao onaj koji vam se sviđa ili koji odobravate.

Od obilježja publicističkoga stila prisutna je stilska figura usporedba: *jedan od pjevača izgledao je kao vampir* (Čavlović, 2013), *ritam [je] učenja, ispita, usmenih, zadaća i projekata u srednjoj u odnosu na osnovnu kao utrka formule 1 u usporedbi s lijenim pužem* (Čavlović, 2013), kao i hiperbola: *Ključna poruka ovoga je: „umirat“ ćete* (Čavlović, 2013) koja se manifestira i

⁴⁰ Marina Katnić-Bakaršić, *Lingvistička stilistika* (Budimpešta: Electronic Publishing Program, 1999), 59.

oblikom teksta – štampana slova: *Ja sad tako trebam SVAKU SEKUNDU*. (Čavlović, 2013). U tekstu su prisutni i internacionalizmi (*prezentacije, termini, duet, euforija*), strane riječi i izrazi (*copy-paste, party*) te žurnalizmi: *pouzđani izvori* u rečenici *ili su mi bar tako rekli pouzđani izvori* (Čavlović, 2/12/2013) te *opsadno stanje* u: *Nitko nije očekivao da ćemo se naći u opsadnom stanju već nekoliko sati kasnije, tijekom velikog odmora*. (Čavlović, 2/12/2013)

Tekst je prožet duhovitošću, na primjer u rečenici *Meni, nakon što navečer priprelim sve što ću obući jer znam da u to bezbožno doba (prije 6!!!) ne mogu racionalno razmišljati, treba oko pola sata da se spremim*. (Čavlović, 2013), a funkcija je te duhovitosti iskustveno povezivanje s čitateljima i izazivanje reakcije smijeha/razumijevanja/poistovjećivanja. Autorica je vjerna svome stilu pisanja tako da se u svakom njenom tekstu može pročitati pokoja duhovita rečenica: *Očekujući dosadu odlučila sam se barem najesti, zbog čega sam se na izletu od nekoliko sati pojavila s dovoljno hrane za vikend u pustinji*. (Čavlović, 2013), „*A sjediti sat i pol i gledati kako netko skviči, ovaj, pjeva... Uspjela sam sjesti u stražnje redove pa su mi uši bile koliko-toliko zaštićene*”. (Čavlović, 11/11/2013) te se može govoriti i o oblikovanju individualnoga publicističkog stila.

Budući da se radi o žanru čiji je cilj iznošenje subjektivnog stava novinara, dominantna je ekspresivna jezična funkcija koja se postiže navedenim stilskim figurama, obilježjima razgovornog funkcionalnog stila te opuštenim pristupom čitateljima i duhovitim pripovijedanjem.

Drugi novinarski žanr koji će biti analiziran jest komentar bivše učenice Osnovne škole *Retfala* koja se s obitelji preselila u Kanadu i koja u e-mailu opisuje svoju novu životnu sredinu. Specifičnost je elektroničke inačice časopisa ta što se u cijelosti prosljeđuje autoričin e-mail javnosti.

Od obilježja publicističkoga stila, može se primijetiti kako prevladavaju jednostavne rečenice, na primjer: *Svaka škola ima svoje timove za određeni sport*. (Kiš, 12/05/2015), a one služe za prenošenje preciznih informacija – ovdje o novoj životnoj sredini bivšim kolegama u Osijeku. Zatim, autorica perfektom izriče prošle glagolske radnje: *Bio je to velik korak za mene i cijelu moju obitelj* (Kiš, 12/05/2015), a prezent koristi za opisivanje kako bi svoje iskustvo približila čitateljima: *Školstvo u Kanadi znatno se razlikuje od školstva u Hrvatskoj*. (Kiš, 12/05/2015), *Škole se dijele na vjerske i javne*. (Kiš, 12/05/2015)

U komentaru se nalaze i strane riječi i izrazi (*academic razredi, fitness room, floor hockey, survival, lunch break, yoga*) te posuđenice (*kaubojski ples, badminton*). Budući da se radi o komentaru, tekst je subjektivan, a s obzirom na to da se pokušava približiti druga kultura, strane riječi i izrazi logičan su autoričin odabir. E-mail je popraćen i fotografijom (Prilog 12).

Poseban dio stilističke analize bit će posvećen stilistici hiperteksta, i to prema *Lingvističkoj stilistici* Marine Katnić-Bakaršić. Ona hipertekst definira kao korištenje računala da bi se transcendirala linearna, povezana i fiksirana svojstva tradicionalno pisanog teksta, a čitatelji umjesto posjedovanja čitave knjige, na ekranu vide samo sliku jednoga dijela teksta. Kako Katnić-Bakaršić kaže, *hipertekst je po definiciji suprotstavljen pojmovima završenosti i konačnosti klasičnog teksta, on uvijek podrazumijeva dvojnost: tekst se istovremeno percipira kao zaseban glas svoga autora i kao dio mreže odnosa sa drugim tekstovima, sa nizom drugih referenci.*⁴¹ Čitatelji sami biraju koji će tekst sljedeći čitati, a mogućnosti su im neograničene – sami stvaraju mreže odnosa među poveznicama. Obilježje je polaznoga teksta što se on nalazi u ravnopravnom odnosu sa svim drugim poveznicama i čini jedinstvenu mrežu hiperteksta. Tako su sve rubrike elektroničkog časopisa istovremeno ponuđene čitateljima i oni sami biraju što će prvo pročitati. Biranje poveznica može se usporediti s preskakanjem stranica tiskane inačice nekog časopisa. Sve su rubrike ravnopravne, nijednoj nije posvećeno više prostora, a jedini je izuzetak naslovna stranica na kojoj se nalaze najnoviji novinarski tekstovi.

4.3. Komparacija stilskih obilježja osnovnoškolskih časopisa

Iz navedenih se analiza može zaključiti kako su na žanrovskoj razini časopisi jako slični i kako je u oba dominantni žanr – vijest. Što se samih obilježja publicističkoga stila tiče, ustaljeni su izrazi u školskim časopisima rijetki jer se radi o novinarima-početnicima. Internacionalizmi su pronašli svoje mjesto u člancima u navedenim časopisima zato što se u nekim područjima koriste češće nego hrvatske riječi, a prije svega se tu misli na izraze vezane uz tehnologiju (*prezentacija*) te neki izrazi koji su općeprihvaćeni i često korišteni (*motivacija*). Korištenjem internacionalizama autori se tekstova nastoje približiti jeziku kojim govori njihova publika. Od stilskih su figura najčešće usporedba (poredba) i hiperbola, a od rečeničnih stilskih figura školski su se novinari odlučili za izjavnost i uskličnost rečenica te uobičajeni položaj jedinica obavijesnog ustrojstva. Što se morfoloških i sintaktičkih obilježja tiče, jedino se može primijetiti korištenje oblika *netko*, *nešto* i *nekoji* umjesto oblika *tko*, *što*, *koji*. Perfekt je jedinstveni glagolski oblik za izricanje prošlih radnji te su česte imeničke konstrukcije. I osnovnoškolski novinari u svojim tekstovima upućuju na poznate poslovice te naslove pjesama koje su bliske iskustvu čitatelja, a time njima i razumljive kao reference. Budući da su osvrtni na razini

⁴¹ Marina Katnić-Bakaršić, *Lingvistička stilistika* (Budimpešta: Electronic Publishing Program, 1999), 108.

osnovnoškolskih časopisa subjektivni, može se zaključiti kako se novinari u osnovnim školama pravim (objektivnim) osvrtima još uvijek ne bave.

5. ŠKOLSKI ČASOPISI U OSJEČKIM SREDNJIM ŠKOLAMA

5.1. *Semper magis*

5.1.1. Konceptija časopisa Isusovačke klasične gimnazije s pravom javnosti u Osijeku – rubriciranost, teme, žanrovi

Časopis *Semper magis*, poput svih je dosad analiziranih časopisa, rubriciran te će se rubrike uz žanrovski ustroj u nastavku i predstaviti.

Na samom se početku časopisa nalazi komentar glavnog urednika – uvodnik, a rubrike koje se nalaze u školskom časopisu *Semper magis* su: *Mi o nama*, *Putujemo*, *Oči širom zatvorene*, *Po ušima*, *Pucamo od zdravlja*, *Vjerom kroz život*, *Razgovarali smo*, *Maturanti*, *Pametujemo*, *Sport* i *Tamarin kutak*.

Prva rubrika, *Mi o nama*, sadrži isključivo novinarske tekstove koji su povezani sa školom, njezinim učenicima i profesorima. Tako se tu nalaze vijesti i članci o različitim događanjima koji su usko vezani za školski život, kao što su izvještaj o tradicionalnoj božićnoj priredbi i proširenju školske knjižnice, ali i članci o događajima izvan škole. Neki su od njih projekt Tvrđa u kojem su sudjelovali učenici škole, sjećanje na Vukovar i pomaganje stradalima u Gunji tijekom ljetnih praznika. U ovoj su rubrici tekstovi o raznim projektima, skupovima i događanjima na kojima su učenici sudjelovali samostalno (na primjer, trodnevni boravak u Njemačkoj zahvaljujući stipendiji Goethe Instituta) ili s različitim drušinama (dramska, filmska), kao i putovanja na kojima su bili. Također, u rubrici se nalazi i intervju s novim ravnateljem škole kao i članak o hobiu jedne od učenica škole. Riječ je o stalnoj rubrici koja se pojavljuje i u prijašnjim brojevima ovog časopisa. Tematski članci, koji inače nastaju nakon nekog konkretnog događaja ili odluke vlasti koja se tiče svih ljudi, našli su svoje mjesto u ovom broju *Semper magisa*. Kao takvim se može smatrati članak o ljetnom kampu u Gunji koji je dio rubrike *Mi o nama*.

U rubrici se *Putujemo* nalaze putopisne reportaže koje čine najbrojniji novinarski žanr u ovome časopisu. Novinari su tako pružili uvid u svoja i putovanja svojih kolega u Njemačku, Zagreb, Portugal, Grčku i Istanbul. Osim reportaža, u ovoj se rubrici nalaze i tekstovi o zemljama s čijim su se stanovnicima novinari imali prilike upoznati te su na taj način saznali nešto o njihovim domovinama. Tako je na primjer, učenik koji je bio u Njemačkoj ispitao djevojku iz Kine o njihovom obrazovnom sustavu, a dečka iz Egipta o njihovom te napisao

članak o tome. Rubrika o putovanju postojala je i u prijašnjim brojevima, samo pod drugim imenom – *Meni se putuje*. Dakle, i ovdje je riječ o stalnoj rubrici.

U stalnim su rubrikama *Oči širom zatvorene* i *Po ušima* svoje mjesto pronašli osvrti. Jedan je od tih osvrti posvećen filmskim adaptacijama svjetski poznatih knjiga J. R. R. Tolkeina, *Gospodaru prstenova* i *Hobitu* redatelja Petera Jacksona, a drugi glazbenom izričaju mladog osječkog rock sastava Reset.

Rubrika *Pucamo od zdravlja* u ovome je broju posvećena smijanju pa se stoga u njoj nalazi članak o dobrobitima smijanja te *Biseri iz učionica* u kojima su predstavljene situacije i dijalozi u različitim razredima koji su izazvali smijeh učenika i profesora.

Vjerom kroz život stalna je rubrika posvećena vjeri, dobrotvornom radu i slično, a u njoj su tijekom godina bili zastupljeni različiti žanrovi. U ovom je broju tu intervju s profesoricom Hrvatskoga jezika i književnosti, časnom sestrom Stelom, u kojem učenici saznaju ponešto o njezinom životu.

Stalna je i rubrika u kojoj se uvijek nalazi intervju – *Razgovarali smo*. U ovome je broju razgovor (intervju) posvećen programu Youth in Action i bivšoj učenici škole koja je odgovarala na pitanja o svom boravku u Africi.

Dakle, žanr intervjuja zastupljen je u ovom srednjoškolskom časopisu baš kao što je zastupljen i u drugim, ne-školskim časopisima. Intervjue su novinari provodili individualno što znači da je prisutan jedan novinar i samo jedan sugovornik, a sugovornici su im bili drugi učenici njihove škole, učenici koji su nekada pohađali njihovu školu, profesori i ravnatelj.

Tradicionalni maturalec, putovanje u Grčku, opisano je u stalnoj rubrici *Maturanti*.

Stalna je rubrika *Pametujemo* u ovome broju posvećena imenima – nekoliko učenika i časna sestra/profesorica objasnili su otkuda potječe njihovo ime. Inače, u rubrici koja nosi ovaj naziv nalaze se različiti novinarski žanrovi (kritički osvrti, komentari) u različitim brojevima časopisa.

Rubrika *Sport* obuhvaća razgovor s učenikom maratoncem, izvještaj s maratona u Istanbulu i školskog natjecanja u gimnastici te članak o streetworkoutu. Također se radi o stalnoj rubrici u časopisu.

Posljednja rubrika, *Tamarin kutak*, donosi rebus i križaljku, dakle, taj je kutak „mozgalica“ za čitatelje. I u prijašnjim je brojevima postojao nečiji „kutak“ (Leonov, Žužijev, Hasin) tako da je i ovdje riječ o stalnoj rubrici.

5.1.2. Stilska analiza odabranih žanrova iz časopisa *Semper magis* – intervju i osvrt

U ovom će poglavlju biti analizirani novinarski žanrovi intervju i osvrt.

U analiziranom se broju *Semper magisa* može pronaći čak šest intervjuja, što i nije iznenađujuće budući da se radi o najpopularnijem novinarskom žanru među školskim novinarima. Svi su oni individualni – pitanja je postavljao jedan novinar, a imao je samo jednoga sugovornika. Kao predložak će poslužiti intervju u rubrici *Vjerom kroz život* sa sestrom Stelom. Radi se o žanru intervjuja koji nudi profil profesorice Hrvatskoga jezika i književnosti, časne sestre Stele. Profil je razgovor u kojemu se neka osoba temeljito predstavlja javnosti i upravo se to događa u spomenutom intervjuu. Novinarka postavlja pitanja kakva ona trebaju biti – jasna i precizna, a odgovori sugovornika dulji su od pitanja. Na primjer: *Kada ste zapravo osjetili poziv? – Poziv je rastao u mom srcu poput mlade biljke koja iskljija i onda dalje raste. Treba joj samo omogućiti rast, a time se još uvijek bavim.* (Prološćić, 2015:34) Budući da svaki intervju mora imati uvod u kojemu se navodi s kim se razgovara i zašto, uvod ima i ovaj:

Kada svojim prijateljima, koji ne idu u ovu školu, kažem da je mome 3.a razredu razrednica časna sestra, a ujedno i profesorica hrvatskoga jezika, a ne vjeronauka, njihovo je sljedeće pitanje najčešće: Jesu li svi profesori u vašoj školi svećenici i časne sestre? Odgovor je da nisu. Sestra Stela jedna je od rijetkih klerika u našoj školi, u kojoj radi od samoga njezinog osnutka, a priču o njenom pozivu pročitajte u nastavku. (Prološćić, 2015:34)

Kako novinarski stil nalaže, uz intervju se uvijek treba objaviti fotografiju (ili čak više njih) osobe s kojom se razgovaralo, tako da se i uz ovaj intervju u školskom časopisu može vidjeti nekoliko fotografija koje prate tijek razgovora (Prilog 13) Prema podjeli intervjuja po Stjepku Težaku⁴², ovaj bi se intervju mogao svrstati u osobne intervjuje u čijem su središtu osobe s kojima se razgovara, i to u podvrstu životopisnoga intervjuja budući da se čitateljima predstavljaju značajniji događaji iz života sestre Stele koju je učenica-novinarka intervjuirala. Od stilskih se postupaka može prepoznati ustaljeni način započinjanja intervjuja s osobom čiji se život predstavlja čitateljima – pitanje o djetinjstvu: *Za početak, recite nam nešto o svom djetinjstvu.* (Prološćić, 2015:34) Od stilskih se figura može izdvojiti eufemizam u pitanjima koja se odnose na ono što je profesorica Stela kao časna sestra žrtvovala, a smatra se uobičajenim,

⁴² Prema: Stjepko Težak, *Literarne, novinarske, recitatorske i srodne družine – priručnik za nastavnike* (Zagreb: Školska knjiga, 1979), 141.

npr. pitanje žali li što ne može biti majka postavljeno je ovako: *Jeste li ikada osjetili želju da budete majka?* (Prološčić, 2015:37) Za izricanje prošlih radnji koristi se isključivo perfekt.

Drugi novinarski žanr koji će biti analiziran u ovom poglavlju jest osvrt. Prema autorima knjige *Novinarstvo u školi*⁴³, osvrt je kraći komentar koji se bavi samo jednom temom ili dijelom neke pojave uz blago ili nikakvo vrednovanje, a dosta se često osvrti nalaze u školskim časopisima. Stjepko Težak osvrt također izdvaja kao zasebni novinarski žanr za koji kaže da se u njemu novinar osvrće na neku novinu – knjigu, izložbu, kazališnu predstavu, koncert, priredbu, film. U svojoj knjizi *Literarne, novinarske, recitatorske i srodne družine – priručnik za nastavnike*⁴⁴ Težak kaže kako autori osvrta ne iznose svoje subjektivno mišljenje niti predlažu svoju ocjenu nečega, već samo daju čitateljima činjenice kojima ih informiraju o novitetima. Tako u *Semper magisu* novinarka daje svoj osvrt na filmske adaptacije poznatih knjiga J. R. R. Tolkeina – *Gospodar prstenova* i *Hobit*. Iako naslov osvrta *Razvlačenje u trilogiju* sugerira negativan stav prema filmskim adaptacijama književnih djela, autorica je uspješno koristila jezična sredstva kojima je izbjegla daljnje sugestije: *Dok neki hrle u kina i po drugi put gledati zadnji film u hobitskoj trilogiji, drugi odbijaju otići tvrdeći kako novi filmovi nisu vrijedni ni lipe!* (Barjaktarić, 2015:30). Iz teksta se mogu saznati samo činjenice, nikako subjektivni stav novinarke, a to je pogotovo razvidno u zaključnoj rečenici: *Samo zato što nam se jedna sviđa više, ne vrijedi odbaciti onu drugu jer obje priče potiču na promišljanje i shvaćanje onih pravih životnih vrijednosti, samo prikazane na malo drugačiji način.* (Barjaktarić, 2015:30). Što se obilježja publicističkoga stila tiče, u tekstu su prisutni ustaljeni izrazi i fraze poput *kultni klasik*, *iskonsko zlo*, *životne vrijednosti* i one omogućavaju jednostavnu komunikaciju s čitateljima budući da su to izrazi koje svi dobro poznaju i koriste, iako treba upozoriti kako je sintagma *kultni klasik* svojevrsni pleonazam pa je se može percipirati i kao stilsko sredstvo pojačavanja iznesenoga mišljenja. Nadalje, autorica u nekim rečenicama koristi internacionalne riječi umjesto hrvatskih koje su po značenju jednake: *ekipa* umjesto skupina, *fanovi* umjesto obožavatelji. Razlog tomu jest što se radi o popularnoj kulturi i mladim čitateljima koji, iz svoje uronjenosti u američku kulturu, anglistički i, uopće, strani jezični kod, preferiraju strane i internacionalne riječi tako da se autorica prilagodila svojoj publici. Ipak, autorica koristi i hrvatsku inačicu riječi *fan*: *...za sve obožavatelje slavnoga filma, a i sada već kultnoga klasika „Gospodar prstenova“ to je predstavljalo nastavak jedne od najboljih trilogija u filmskome svijetu.* (Barjaktarić, 2015:30).

⁴³ Branka Primorac, Marijan Šimeg i Anita Šojat, *Novinarstvo u školi* (Zagreb: Školska knjiga, 2010), 85.

⁴⁴ Stjepko Težak, *Literarne, novinarske, recitatorske i srodne družine – priručnik za nastavnike* (Zagreb: Školska knjiga, 1979), str.7: iz: Naša osnovna škola, Odgojno-obrazovna struktura, Zavod za unapređivanje osnovnog obrazovanja SR Hrvatske, Zagreb, 1972.

Hrvatska je riječ upotrijebljena u pozitivnom kontekstu, a internacionalizam u negativnom: *Makar su film Hobit mnogi kritičari doživjeli kao uspjeh, stari fanovi odbacuju ga u potpunosti* (Barjaktarić, 2015:30). Osvrt obiluje stilskim figurama koje su važno obilježje stila. Metaforama se dočarava atmosfera u filmu, na primjer u rečenici u kojoj se opisuju likovi *od kojih se ledi krv u žilama* (Barjaktarić, 2015:30). Kontraste autorica uspješno koristi kako bi što preciznije prikazala razlike između književnog predloška i filmske adaptacije: *Jedna nam donosi snažnu i mračnu priču o borbi protiv iskonskoga zla [...], a druga pak priču o povratku svojoj izgubljenoj ljubljenoj domovini te hrabrosti* (Barjaktarić, 2015:30). Novinarka hiperbolama pokušava svojim čitateljima prenijeti razočaranje koje osjećaju obožavatelji ovoga poznatog djela J. R. R. Tolkeina te donosi reakcije gledatelja *stari fanovi odbacuju ga u potpunosti* (Barjaktarić, 2015:30) i *drugi odbijaju otići tvrdeći kako novi filmovi nisu vrijedni ni lipe!* (Barjaktarić, 2015:30). U drugom je primjeru preuveličavanje i na grafičkoj razini – korištenje interpunkcijskog znaka uskličnika koji pojačava negativnu reakciju nezadovoljnih obožavatelja. Kako bi potaknula čitatelje na gledanje ovoga filma, novinarka opisuje njegov kraj eufemizmom zbog kojeg se o tome kako završava može samo nagađati: *ostavljajući nas na samom kraju u suzama* (Barjaktarić, 2015:30). I ovaj je novinarski tekst popraćen fotografijom čija je funkcija privlačenje pažnje čitatelja i uspostavljanje komunikacije (fatička funkcija) s njima.

5.2. Cocktail

5.2.1. Koncepcija časopisa Ugostiteljsko-turističke škole u Osijeku – rubriciranost, teme, žanrovi

Kao i u prethodnim poglavljima, u analizu će se časopisa *Cocktail* uvesti predstavljanjem njegove koncepcije – rubrika te tematsko-žanrovskoga ustroja.

Na prvoj se stranici ovoga časopisa nalazi komentar glavne urednice Marije Đermanović, a odmah iza njega je impresum koji sadrži sve podatke o časopisu. Slijedi sadržaj u kojemu su jasno naznačene rubrike. One su redom: *Događanja, U struci, O njima se priča, Projekti i akcije, Izleti, Izvan škole i Zabavne stranice*.

Časopis je uvijek imao rubriku posvećenu izvještajima školskih novinara o raznim događanjima vezanim uz njihovu struku i školu, a u ovom se broju ta rubrika zove *Događanja* i tu su tekstovi o Gastro natjecanju, božićnoj priredbi, Danu škole, otvorenju športske dvorane te Palačinkijadi. U ovoj se rubrici, dakle, nalaze vijesti o događajima u školi i izvan nje, a tekstovi su upotpunjeni fotografijama koje su pojašnjene kratkim komentarima.

Stalna je rubrika časopisa *U struci* žanrovski raznolika, a sastoji se od grafičkog i tekstualnog prikaza rezultata natjecanja u struci, intervju s maturantima i učenicima prvih razreda, izvještaja s Međunarodnog natjecanja u Nitri i praktične nastave na moru.

O njima se priča rubrika je posvećena intervjuima s profesorima i učenicom koja je predsjednica Vijeća učenika. Sva su tri intervju obavljen stručno i bez greške: pitanja su precizna i kratka, a tekst je popraćen fotografijama. Iako rubrika u prijašnjim brojevima nije uvijek nosila ovaj naziv, po sadržaju rubrike *Trag u generaciji* može se zaključiti da uvijek postoji dio časopisa koji je posvećen profesorima i učenicima škole koji se po nečemu te godine izdvajaju i koji su zbog toga u rubrici predstavljeni intervjuom ili kakvim člankom.

Projekti i akcije stalna je rubrika u kojoj vlada žanrovska raznolikost: intervju, vijesti i komentar u obliku ispovijesti učenice. U ovome se u ovom broju u navedenoj rubrici nalazi izvještaj o posjetu pripadnika zajednice Cenacolo Ugostiteljsko-turističkoj školi, zatim ispovijest učenice s poplavljenog područja te članak o projektu Medeni slatkiši koji potpisuje profesorica koja je bila voditeljica projekta.

Cocktail ima i rubriku posvećenu putovanjima te možemo reći da se u njoj nalaze mini-reportaže i izvještaji s putovanja. Tako su učenici opisali odlazak u Zagreb, posjet vinariji u Iloku, odlazak na Hrvatski festival hrane i vina te na Interliber. Budući da su sva putovanja zabilježena i fotoaparatom, neke se od fotografija nalaze uz tekstove. Rubrika nosi naziv *Izleti*, a radi se o prigodnim tekstovima koji su nastali na osnovu brojnih izleta učenika škole.

Izvještaji o događajima izvan škole nalaze se u istoimenoj rubrici u kojoj se osim teksta i fotografija pojavljuju i izjave učenika i profesora na temu Večeri matematike. Tako se u rubrici *Izvan škole* može pročitati reportaža o POPEYE projektu Europske unije, izvještaj o Večeri matematike te o Festivalu čokolade u trgovačkom centru Portanova.

Zabavne stranice raznovrsna je rubrika u kojoj se nalaze vijesti, komentari, literarni pokušaji učenika, izvještaji, literarna ostvarenja profesorice, vicevi, poznate izreke, a časopis zaključuje učenički strip. Tako se na tim zabavnim stranicama može pročitati članak o odlasku mladih iz Hrvatske, ispovijest mlade spisateljice, kratki pregled maturalnog putovanja (uz komentare nekoliko maturantica), tekst profesorice o izdavanju i predstavljanju (vlastite) knjige te nekoliko njezinih pjesama. Na tim se stranica još nalazi i članak o druženju s najmlađima te internet kupovini, zatim stranica posvećena vicevima te smiješnoj strani engleskoga jezika koja donosi pogrešne prijevode iz učeničkih testova, netočne zapise iz diktata i slično. Takav je sadržaj oduvijek dio *Cocktaila*, bilo da se radi o rubrici naslovljenoj *Zabavne stranice* (kao što je slučaj u ovome broju) ili *Svaštara*.

5.2.2. Stilska analiza odabranih žanrova iz časopisa *Cocktail* – novinarska vijest i reportaža

U ovom će poglavlju biti analizirani novinarska vijest i reportaža, dva česta žanra koja se pojavljuju u svim školskim časopisima.

Vijest se ubraja u informativne novinarske žanrove što znači da je njena primarna funkcija priopćavanje o nekakvim aktualnim zbivanjima. Analizirana vijest, tekst naslovljen „Imamo dvoranu“, prati aktualnu situaciju u školi te je novinarka izvijestila o važnom događaju za sve učenike – otvorenju športske dvorane. Kako navode autori knjige *Novinarstvo u školi*⁴⁵ Branka Primorac, Marijan Šimeg i Anita Šojat, vijest čitateljima mora dati odgovore na pitanja tko?, što?, kada?, gdje? i zašto?, a ova vijest to čini: nova je dvorana u Ugostiteljsko-turističkoj školi otvorena 16. siječnja u Osijeku. Novinarka je poštovala pravilo publicističkoga stila pisanja koje glasi: *Najvažnije za priču napisat ćemo u trupu, a manje važne elemente nizat ćemo prema kraju.*⁴⁶ Tako se u trupu teksta nalaze podaci o samoj dvorani: *Dvorana sadrži 320 sjedećih mjesta, a na katu se nalazi manja fitnes dvorana. Zauzima 2346 četvornih metara, a dimenzije su joj 40X60 metara.* (Novoselić, 2015:6), a tekst završava manje važnom informacijom o događajima na kraju otvorenja: *Nakon završetka priredbe učenici su se uputili svojim školama i učionicama, a gosti su se uputili na domjenak u restoran Ugostiteljsko-turističke škole.* (Novoselić, 2015:6) Kod pisanja vijesti ključna je prva rečenica koja prenosi srž zbivanja čitateljima: *Nakon nepunih šest godina Ugostiteljsko-turistička škola može se pohvaliti nečim novim.* (Novoselić, 2015:6)

Vijest ima pripovjedni karakter, a novinarka se služila neutralnim jezičnim sredstvima. O događaju izvješćuje objektivno, precizno i razumljivo svima, donosi najvažnije podatke o projektu: *U projekt uloženo je 26 milijuna kuna koje je izdvojila Osječko-baranjska županija.*, važnim gostima na otvorenju: *Najvažniji govor održao je župan Osječko-baranjske županije Vladimir Šišljagić.*, planovima za korištenje dvorane: *Ovu trodijelnu dvoranu koristit će i susjedne škole, Medicinska škola te Tehnička škola i prirodoslovna gimnazija Ruđera Boškovića.* te zabavnoj strani programa otvorenja: *Kako bi program bio zanimljiviji učenici ovih triju škola priredili su nekoliko zanimljivih točaka te pokazali svoje znanje i talente.* (Novoselić, 2015:6). U tekstu prevladavaju jednostavne rečenice: *Otvorenje dvorane u 11 sati izvedbom himne otvorio je zbor Medicinske škole.* (Novoselić, 2015:6), *U pauzama plesa uživali smo u zvucima violine učenice Ugostiteljsko-turističke škole.* (Novoselić, 2015:6), *Zaista je dan bio sretan.* (Novoselić, 2015:6).

⁴⁵ Branka Primorac, Marijan Šimeg i Anita Šojat., *Novinarstvo u školi* (Zagreb: Školska knjiga, 2010)

⁴⁶ Branka Primorac, Marijan Šimeg i Anita Šojat., *Novinarstvo u školi* (Zagreb: Školska knjiga, 2010), 73.

U rečenici *Oni koji su probili led i prvi zaplesali bečki valcer bili su učenici Tehničke škole i prirodoslovne gimnazije Ruđera Boškovića*. (Novoselić, 2015:6) nalazi se metafora koja je dalje u tekstu i objašnjena, a njezina je funkcija uspostavljanje komunikacije s čitateljima koji su s izrazom *probili led* upoznati i koji ostavlja jači dojam nego da se u tekstu nalazi samo *prvi su zaplesali*. Zatim, u tekstu se koristi nekoliko stranih riječi: *fitnes, samba, rumba* i to zato što za njih ne postoji hrvatska riječ – riječ je o nazivima plesova te o konceptu zdravog življenja koji u hrvatskom jeziku nema vlastitu, domaću riječ nego se preuzima engleska riječ koja je udomaćena u našem rječniku.

Sve su rečenice izjavne i autorica nije koristila komunikativni karakter rečenica za postizanje jačega učinka, već je ostala dosljedna primarnoj funkciji žanra – informativnosti. Uz ovu se vijest nalaze i fotografije koje prikazuju kako je bilo na svečanom otvorenju te važne goste koji su otvorenju prisustvovali (Prilog 14).

Putopisna reportaža naslovljena *Ludi provod po Europi* čitateljima *Cocktaila* donosi opis naturalnog putovanja hotelijersko-turističkog usmjerenja. Ona govori o stvarnim događajima, ali tako što dočarava atmosferu zbivanja u društvu zbog čega su u reportaži prisutni subjektivni čimbenici. Takav je slučaj i s ovom reportažom koju odlikuju aktualnost teme i sažetost te zanimljivost i duhovitost pripovijedanja: *Put nije trajao dugo, no kako nitko nije oka sklopio zbog priče, već smo polako osjećali umor. Ma koga briga za umor?* (Đermanović, 2015:38), *Uz dobru glazbu, Staropramen pivo i dobro društvo svi su se mogli zabaviti*. (Đermanović, 2015:38). Budući da putopisne reportaže govore o vlastitom iskustvu, očekivano je da su prožete subjektivnošću autora pa se tako i u ovoj reportaži mogu naći tragovi subjektivnosti u vidu pisanja u trećoj osobi množine *Turistički vodič nam je govorio o povijesti Beča* (Đermanović, 2015:38), *Veselio nas je jednodnevni izlet u Dresden*. (Đermanović, 2015:39) te opuštenom načinu izražavanja: *Kada su svi izašli van, „zapalili“ po jednu, popili kavu ili Red Bull ubrzo su bili živahni i spremni za sve znamenitosti i zanimljivosti Beča*. (Đermanović, 2015:38), *Zabavljali smo se u disku Karlovy Lazne*. (Đermanović, 2015:38). Kako *priču nose postupci i komentari sudionika*⁴⁷, uz glavni se tekst o putovanju nalaze i komentari triju učenica, a jedan od njih može se i pročitati (Prilog 15).

Opis kojim je autorica doživljaje približila čitateljima sličan je opisima u kakvom književnom djelu: *U rano sunčano jutro krenuli smo u obilazak najljepših lokacija glavnoga grada Austrije. Šetali smo oko Ringa, predivnim parkovima, pokraj Staatsopere, posjetili katedralu sv. Stjepana i Kaertnerstrasse koja je idealno mjesto za shopping*. (Đermanović,

⁴⁷ Branka Primorac, Marijan Šimeg i Anita Šojat. *Novinarstvo u školi* (Zagreb: Školska knjiga, 2010), 111.

2015:38) te *Grad je smješten s obje strane rijeke Elbe i ubrojen je među najzelenije gradove Europe. Nalaze se brojna zaštićena područja, vrtovi, parkovi i šetališta.* (Đermanović, 2015:39). Tekst je usmjeren na samoga sebe i cilj je komunikacije – to je obilježje književnoumjetničkog funkcionalnog stila, odnosno signal estetske jezične funkcije.

Od obilježja se publicističkoga stila prvo uočava korištenje isključivo perfekta za izricanje prošlih glagolskih radnji: *Također smo posjetili najpoznatiji dvorac Schoenbrunn.* (Đermanović, 2015:38), *Svaki dan smo obilazili praške znamenitosti*“ (Đermanović, 2015:38), *Nakon što smo s vidikovca vidjeli cijeli grad bili smo oduševljeni.* (Đermanović, 2015:39). Zatim, stilske figure metafore: *nitko nije oka sklopio, jedva smo čekali prošetati Pragom i „upecati“ gdje se možemo zabaviti, Karlov most koji „vrvi“ turistima* (Đermanović, 2015:38) kojima se čitatelje uvodi u atmosferu kakva je vladala na putovanju. Korištenje komunikativnog karaktera rečenica, odnosno, retoričkih pitanja za uspostavu komunikacije s čitateljima (ostvarivanje faticke jezične funkcije): *Ma koga briga za umor?, Noćni život Praga? Jednom riječju: odličan!* (Đermanović, 2015:38), također su obilježje ovoga stila. Još je jedno važno obilježje stila zabilježeno u ovome tekstu – referiranje na poznatu seriju *Vratiće se rode: Lijep si Praže... budi siguran, vratit će se rode!* (Đermanović, 2015:39).

5.3. Komparacija stilskih obilježja srednjoškolskih časopisa

Analiziranjem se časopisa dvaju različitih srednjoškolskih programa može zaključiti kako su oba usko vezana uz školski život, na što upućuju i nazivi časopisa.

U oba časopisa vlada žanrovska različitost. Najčešće obilježje publicističkoga stila, koje se uočava u oba časopisa, svakako je korištenje perfekta za izricanje prošlih glagolskih radnji, a od stilskih figura dominantna je metafora. Vijesti i izvještaji pisani su neutralno, precizno i objektivno, čime je očuvana njihova informativnost, a prevladavaju izjavne jednostavne rečenice što omogućuje razumljivost širokom krugu čitatelja. Oni žanrovi koji su na granici između publicističkoga i književno-umjetničkoga funkcionalnog stila subjektivni su, zanimljivi i prožeti duhovitošću, čime je ostvarena njihova zabavna, agitativna funkcija.

Oba časopisa obiluju fotografijama kojima novinari upotpunjuju svoje tekstove. Zaključak je kako stilska obilježja ne ovise o obrazovnom smjeru (struci) učenika-novinara, već o individualnom pristupu. Pokazatelj strukovne orijentacije pojedinih časopisa tematska je razina koja se organizira u manje-više istim ili sličnim publicističko-stilskim obrascima.

6. METODIKA SLOBODNIH (NOVINARSKIH) AKTIVNOSTI U ŠKOLAMA

Slobodne se aktivnosti u osnovnim i srednjim školama mogu definirati kao odgojno-obrazovno djelovanje kojim se u škole *unose elementi dječjeg društveno korisnog i proizvodnog rada, razvijaju postojeći i stvaraju novi interesi, proširuje i produbljuje znanje učenika, razvija kultura rada, smisao za usklađivanje osobnih i društvenih interesa i utječe na zbližavanje učenika i nastavnika*⁴⁸.

Što se metodike slobodnih aktivnosti tiče, ona je još uvijek nerazvijena i usko vezana uz metodiku nastavnoga predmeta Hrvatskoga jezika, a svakako treba biti usmjerena na učenika i na njegov rad u družinama.

Metode za rad važne su, kako u redovnoj nastavi, tako i u slobodnim aktivnostima. Zbog toga se dosta pažnje pridaje upravo odabiru radnih metoda, a Stjepko Težak navodi tri vrste metoda rada u slobodnim aktivnostima⁴⁹:

1. Metoda samoupravnog dogovaranja – uključuje različite vrste objašnjavanja, raspravljanja i planiranja u pismenoj ili usmenoj, dijaloškoj ili monološkoj formi kojima je svrha rješavanje radnih problema i zadataka i usuglašavanje stavova prije donošenja odluka važnih i presudnih za djelovanje sekcije, družine ili kluba.

2. Metoda istraživanja – obuhvaća prikupljanje raznih podataka, promatranje i proučavanje životnih pojava, dokumenata i literature, anketiranje, intervjuiranje, eksperimentiranje.

3. Metoda stvaralačkih radova – uključuje sve oblike stvaralačkih pokušaja na području umjetnosti: pisanje, recitiranje, glumu, režiju, sviranje, ples, modeliranje itd.

*Naravno, te se metode kombiniraju, isprepliću, prožimaju u različitim odnosima dijalektičke uzajamnosti, što sve ovisi o radnom zadatku, radnim uvjetima i karakteru slobodne aktivnosti.*⁵⁰

Slobodne aktivnosti u školama mogu biti organizirane u različite osnovne jedinice: društva, klubove, družine ili sekcije. Sve škole (osnovne i srednje) koje su pristale sudjelovati u istraživanju svoju novinarsku slobodnu aktivnost nazivaju družinom pa donosim definiciju družine: *Družina je manja samostalna organizacijska jedinica, koja ne ovisi ni o kakvom širem, višem udruženju, ali nema ni vlastitih ogranaka. Od društva se razlikuje po manjem broju*

⁴⁸ Stjepko Težak, *Literarne, novinarske, recitatorske i srodne družine – priručnik za nastavnike* (Zagreb: Školska knjiga, 1979), 7: iz: *Naša osnovna škola*, Odgojno-obrazovna struktura, Zavod za unapređivanje osnovnog obrazovanja SR Hrvatske, Zagreb, 1972., 327.

⁴⁹ Prema: Stjepko Težak, *Literarne, novinarske, recitatorske i srodne družine – priručnik za nastavnike* (Zagreb: Školska knjiga, 1979)

⁵⁰ Stjepko Težak, *Literarne, novinarske, recitatorske i srodne družine – priručnik za nastavnike* (Zagreb: Školska knjiga, 1979), 18.

*članova i po tom što nema sekcija, a od kluba po tom što obično nema svojih posebnih prostorija ni klupski razvijenog društvenog života.*⁵¹

Izbor slobodne aktivnosti treba u potpunosti prepustiti učenicima – ne bi trebalo biti nagovaranja jer se to može shvatiti kao prisila. Učenici sami trebaju birati aktivnost prema svojim sklonostima i sposobnostima.

Družina ne bi trebala imati manje od deset članova jer se može dovesti u pitanje radni uspjeh ukoliko netko od članova izostane. Isto tako, preveliki broj članova može zahtijevati formiranje podskupina i dodatne termine održavanja sastanaka.

*U slobodnim aktivnostima nastavnik je samo u početku pokretač, inicijator, a poslije tek savjetodavni voditelj, pedagoški rukovodilac, aktivni pokrovitelj, koji bdije, potiče, savjetuje, usmjerava, hrabri, ponešto i inicira, ali se ne nameće kao nepovredivi vođa.*⁵² Nastavnik treba poticati učenike i usmjeravati ih, surađivati s njima i sudjelovati u aktivnom radu družine, imati autoritet, ali njegove odluke ne moraju biti prve i posljednje – o svemu trebaju odlučivati zajedno, demokracijski.

Svaka družina treba imati učeničko rukovodstvo koje biraju članovi same družine, obično bez uključivanja nastavnika u taj proces. Ono što svaka družina mora imati jest predsjednik, a za taj se položaj bira učenik koji je ozbiljan, energičan, samostalan i odličan u komunikaciji s drugima. Sva ostala rukovodeća tijela samostalnih aktivnosti (potpredsjednik, tajnik, blagajnik) biraju se ovisno o kojoj je slobodnoj aktivnosti riječ.

Kao što obvezna nastava ima svoj raspored i satnicu, tako imaju i slobodne aktivnosti. Propisani broj sati treba što bolje iskoristiti, a idealno bi bilo da se sastanci uvijek održavaju u isto vrijeme i, po mogućnosti, u istoj prostoriji. Stjepko Težak navodi kako je za rad literarnih i srodnih družina najpogodnija školska čitaonica ili knjižnica.⁵³

Za svoje akcije, družine u sklopu slobodnih aktivnosti često trebaju financijska sredstva. U današnjim uvjetima problem je osigurati materijale i za obvezno obrazovanje, a kada se radi o slobodnim aktivnostima, situacija je još teža. Tako se u rijetko kojoj školi novinarska družina nađe u školskom proračunu te je uglavnom prepuštena samoj sebi – članovi sami moraju skupiti financijska sredstva, a to najčešće rade skupljanjem donacija i traženjem sponzora.

⁵¹ Stjepko Težak, *Literarne, novinarske, recitatorske i srodne družine – priručnik za nastavnike* (Zagreb: Školska knjiga, 1979), 23

⁵² Stjepko Težak, *Literarne, novinarske, recitatorske i srodne družine – priručnik za nastavnike* (Zagreb: Školska knjiga, 1979), 28.

⁵³ Stjepko Težak, *Literarne, novinarske, recitatorske i srodne družine – priručnik za nastavnike* (Zagreb: Školska knjiga, 1979), 31.

Svako učeničko udruženje treba imati pravilnik rada te dokumentaciju u koju se zapisuju osnovni podaci o družini. Voditelji družina (nastavnici) imaju svoje zapise (bilježnice) u koje bilježe broj odrađenih sati, teme sastanaka i slično.

Jedna od slobodnih aktivnosti u hrvatskim osnovnim i srednjim školama jest novinarska aktivnost, odnosno novinarska družina. Novinarske družine najčešće vode nastavnici/profesori Hrvatskoga jezika i književnosti, a njihov se rad može pratiti zahvaljujući školskim časopisima koje izdaju. Ti su školski časopisi proizvod učenika koji žele pisati, *kritički promišljati život oko sebe, bilježiti događanja, pa i vlastite misli, ali da to ne bude literarno obojeno, da ne bude lijepa književnost nego da se izraze u malo drukčijem, ozbiljnijem, suhoparnijem, manje nakićenom, ali ipak često vrlo čitljivu rukopisu, kao novinari.*⁵⁴

U osnovnim i srednjim školama u Osijeku koje sam posjetila za potrebe pisanja ovoga rada, podijelila sam upitnik o radu izvannastavne aktivnosti školskih novinara kako bih dobila uvid u status ove slobodne aktivnosti u školi, podatke o organizaciji aktivnosti te informacije o školskom časopisu. Pitanja su podijeljena u tri skupine:

a) Općenito o slobodnoj aktivnosti

1. Postoji li novinarska sekcija/družina kao samostalna slobodna aktivnost?
2. Ako postoji, kada je osnovana?
3. Ima li novinarska sekcija naziv?
4. Tko je voditelj sekcije?
5. Imaju li članovi novinarske sekcije iskaznice?
6. Suraduje li novinarska sekcija s kim (druge družine i/ili škole, radio/tv postaje)?

b) Organizacijski problemi

1. Na koji se način učenici učlanjuju i koji je razlog učlanjivanja?
2. Koliko članova broji novinarska sekcija?
3. Postoji li učeničko rukovodstvo?
4. Kako je rad organiziran – koliko često se novinarska sekcija održava, kada i gdje?
5. Postoje li financijski problemi (preveliki troškovi, samostalno plaćanje sredstava i drugo)?

⁵⁴ Branka Primorac, Marijan Šimeg i Anita Šojat, . *Novinarstvo u školi* (Zagreb: Školska knjiga, 2010), 13-14.

6. Postoji li službena dokumentacija novinarske sekcije (pravilnik rada, popis članova, godišnji plan i izvještaj)?

c) Školski časopis/list

1. Je li časopis jednobojan, dvobojan ili višebojan?
2. U koliko se primjeraka časopis tiska?
3. Tko je zadužen za lektoriranje i korigiranje?
4. Prijavljujete li se na LiDraNo?
5. Kako ste se odlučili za naslov publikacije?
6. Kako odlučujete o izgledu naslovne stranice/teme broja?
7. Koliko se često časopis tiska?

6.1. Novinarske družine u osnovnim školama u Osijeku

6.1.1. Osnovna škola Frana Krste Frankopana, Osijek

Novinarska družina postoji kao samostalna slobodna aktivnost, osnovana je 1994. godine, a nosi naziv *Frangopani* što je stari naziv za Frankopane. Naziv družine izveden je od imena škole. Voditeljica je družine u ovoj školi profesorica Andrea Katavić koja radi kao knjižničarka, ali je uz knjižničarstvo završila i studij hrvatskoga jezika i književnosti. Članovi novinarske družine imaju svoje članske (novinarske) iskaznice kojima dokazuju identitet i položaj. Družina surađuje s ostalim družinama u školi, najviše dramskom družinom i klubom čitatelja knjiga.

Što se tiče načina i razloga učlanjivanja u novinarsku družinu, učenici koji vole i žele pisati javljaju se sami nakon što profesorica objavi na Facebook stranici škole da traju upisi u novinarsku družinu, a često se dogodi da učenik koji je već član družine na sastanak povede prijatelja tako da se to može smatrati razlogom učlanjivanja. Novinarska družina nema uvijek isti broj članova, a ove školske godine *Frangopani* broje 19 – 20 članova. Postoji učeničko rukovodstvo – urednik koji je učenik završnoga (osmoga) razreda, a član je novinarske družine tri godine. Sastanci novinarske družine održavaju se jednom tjedno u prostoru školske knjižnice, a arhiv knjižnice služi i kao prostor za rad uredništva časopisa. Ipak, voditeljica družine i urednik naglašavaju kako je predviđeni broj sati dovoljan samo u teoriji – u praksi se za aktivnost

školskih novinara izdvaja puno više vremena, pogotovo pred LiDraNo kada se školski časopis treba dovršiti i slati na tisak. Financijski su problemi prisutni jer škola u proračunu nema predviđena sredstva potrebna za tiskanje školskoga časopisa te ono u potpunosti ovisi o donacijama sponzora. Sponzori se mijenjaju svake godine, odnosno, traže ih svake godine iznova voditeljica družine, ali i učenici-članovi družine. Kao službena dokumentacija novinarske družine služi bilježnica u kojoj voditeljica družine vodi zapisnik o sastancima i radu družine.

Školski je časopis višebojan, a tiska se u 350 primjeraka. Voditeljica družine i glavna urednica časopisa zadužena je i za lektoriranje i korigiranje novinarskih tekstova s kojima se svake godine prijavljuju na LiDraNo. Do naziva za časopis članovi su družine Osnovne škole Frana Krste Frankopana došli tako što su od prvotno zabilježenog prezimena *Frangopan* načinili izvedenicu *Frangipani*.

6.1.2. Osnovna škola *Retfala*, Osijek

Novinarska družina kao samostalna slobodna aktivnost postoji, a osnovana je prije 20 godina i nosi naziv *KBG*. Naziv je smislila prva urednica časopisa i prvotno je značio *klub bistrookih genijalaca*, a sadašnji glavni urednik i voditelj novinarske družine kaže da je naziv otvoren za interpretaciju. Voditelj je družine profesor Hrvatskoga jezika i književnosti Marinko Plazibat koji je ujedno i administrator školske mrežne stranice. Članovi novinarske družine nemaju iskaznice niti surađuju s drugim družinama u školi ili izvan nje.

Što se organizacije tiče, ova je novinarska družina u velikim problemima jer vlada opće nezanimanje učenika za učlanjivanje u istu. Obično profesor pozove učenike za koje primijeti da imaju afinitet prema pisanju i za koje misli da bi mogli pisati novinarske (a ne literarne!) tekstove. Broj članova nije stalan, a u ovoj školskoj godini družina broji 13 učenika. Zbog nezanimanja učenika nema redovitih sastanaka novinarske družine, a kada se održavaju, to bude u bilo kojoj slobodnoj učionici u školi. Financijski problemi postoje te je to, uz nezanimanje djece, glavni razlog zbog kojega je časopis škole sada isključivo u e-obliku (dostupan na mrežnoj stranici škole). Službena dokumentacija o radu novinarske družine ne postoji kao takva.

Osnovna škola *Retfala* ima samo elektroničku inačicu časopisa i on je višebojan, odnosno fotografije koje su postavljene na stranici časopisa uz novinarski tekst najčešće su višebojne. Budući da je nastavnik koji je voditelj družine ujedno i administrator mrežnih stranica škole, on je zadužen i za lektoriranje te korigiranje tekstova prije njihove objave. Na smotru LiDraNo prijavljuju se samo odabrani tekstovi. Što se naslova publikacije tiče, naziv *KBG* otvoren je za interpretaciju, a prvotno je bila kratica za *klub bistrookih genijalaca*. Zašto je taj naziv izabran

voditelj družine nije znao, a on ga nije mijenjao jer je već dugo usvojen kako među novinarima, tako i među čitateljima. O izgledu, odnosno grafičkom rasporedu fotografija, poveznica, tekstova i ostaloga, odlučuje administrator mrežne stranice *KBG-a* – nastavnik koji je voditelj družine. Kada je riječ o naslovnoj stranici, tu su uvijek poveznice i pretpregledi posljednje dodanih tekstova, a tema članaka ovisi o aktualnim zbivanjima o kojima su novinari napisali tekst. Klasične teme broja nema jer nije riječ o klasičnom, tiskanom izdanju časopisa. Učenici pišu članke kada za to postoji potreba tako da je na pitanje o recentnosti nemoguće odgovoriti – kada postoji nešto o čemu netko želi izvijestiti čitatelje, onda napiše članak koji bude objavljen na mrežnoj stranici.

6.2. Novinarske družine u srednjim školama u Osijeku

6.2.1. Isusovačka klasična gimnazija s pravom javnosti u Osijeku

U ovoj gimnaziji novinarska družina kao samostalna slobodna aktivnost postoji i djeluje od 2000. godine, ali još uvijek nema naziv. Voditeljica je družine profesorica Hrvatskoga jezika i književnosti Vera Bilandžić. Učenici-članovi novinarske družine nemaju članske iskaznice, a surađuju s drugim družinama u školi.

Što se tiče načina i razloga učlanjivanja, učenici sami odabiru slobodnu aktivnost prema vlastitim željama i sposobnostima: zanima ih novinarstvo, pisanje, grafičko uređenje, fotografiranje, kreativnost. Trenutno družina broji dvadesetak članova, a od toga je u učeničkom rukovodstvu njih pet (glavni urednik i četiri grafička urednika). Novinarska se družina sastaje redovno jednom tjedno, a po potrebi (u vrijeme grafičkoga uređivanja časopisa) svakodnevno u kabinetu koji je opremljen računalom i stolovima. Financijski problemi postoje te profesorica kaže kako *dobrotvori spašavaju postojanje časopisa*. Za razliku od Osnovne škole Frana Krste Frankopana, voditeljica družine i članovi ne traže sponzore, već se to rješava na razini rukovodstva škole. Službena dokumentacija novinarske družine postoji – plan rada, popis učenika, pregled rada izvannastavne aktivnosti, sve što je vezano uz svaku slobodnu aktivnost (tzv. plava knjižica).

Časopis je dvobojan (crno-bijeli), a izuzetak su korice i poster koji su višebojni. Časopis se tiska u 200 primjeraka, a za lektoriranje i korigiranje zaduženi su učenici koji se prijavljuju na natjecanja iz predmeta Hrvatski jezik i književnost. Svake se godine časopis prijavljuje na smotru LiDraNo. Što se tiče naslova publikacije, *Semper magis* znači *uvijek više* i to je moto

škole. O izgledu naslovne stranice i teme broja odlučuju članovi novinarske družine zajedno s voditeljicom, a časopis izlazi jednom u školskoj godini.

6.2.2. Ugostiteljsko-turistička škola u Osijeku

Novinarska družina kao samostalna slobodna aktivnost učenika u školi postoji od 1999. godine, ali nema službeni naziv. Ulogu voditelja družine profesor prepušta učenicima tako da je to većinom isti učenik koji je i glavni urednik, odnosno, urednica. Što se profesorskog rukovođenja tiče, za družinu su uvijek zaduženi profesori Hrvatskoga jezika i književnosti, a u ovoj je školi njihov rad u družini organiziran tako da se svake godine izmjenjuju. Ove je školske godine za školske novinare zadužena profesorica Lucija Rebrina. Za članove družine iskaznice ne postoje, a što se tiče surađivanja s drugim družinama i školama, ono postoji ukoliko je riječ o nekakvom zajedničkim projektima. Budući da su učenici škole i u različitim volonterskim družinama (Crveni križ, Udruga umirovljenika, starački domovi, Školski centar Ivan Štar i slično), suradnja se odvija na toj razini. Učenici škole (pa tako i novinarske družine) surađuju i s licenciranim ugostiteljskim objektima u kojima obavljaju stručnu praksu.

Početak svake školske godine profesor koji je voditelj novinarske družine pošalje obavijest da mu se zainteresirani učenici za tu slobodnu aktivnost jave. Tako se u družinu učlanjuju učenici koji su zainteresirani za novinarstvo i koji su se i u osnovnoj školi bavili tom slobodnom aktivnošću. Obično družina broji do 15 članova, a rad uglavnom vodi odgovorni urednik časopisa (profesor-voditelj družine) te glavni urednik (učenik-novinar). Ne postoji određeni termin održavanja ove slobodne aktivnosti jer učenici moraju odrađivati i praktičnu nastavu zbog čega imaju dva rasporeda, tako da se sastanci družine održavaju po potrebi – ovisno o događanjima te projektima u školi i izvan nje. Troškovi su izrade i tiskanja časopisa predviđeni školskim kurikulumom tako da se ne traže donacije niti sponzori kao što je slučaj u drugim školama. Službena se dokumentacija ove slobodne aktivnosti sastoji od godišnjeg plana rada i izvještaja koji sadrži broj sati (35) i popis obrađenih tema na sastancima.

Iz financijskih su razloga isključivo primjerci školskog časopisa koji se šalju na natjecanja višebojni (njih šest), dok je preostalih 104 primjeraka crno-bijelo. Profesor Hrvatskoga jezika i književnosti koji je ujedno i odgovorni urednik školskog časopisa zadužen je za lektoriranje i korigiranje novinarskih tekstova učenika. Svake se godine družina prijavljuje na LiDraNo i uvijek njihov časopis bude upućen na državnu razinu. Za naziv su se časopisa odlučili jer je riječ o strukovnoj školi koja obrazuje i konobare, a oni su poznati po spravljanju koktela pa je tako iznikao i naziv *Cocktail*. Kada se radi o izgledu naslovne stranice, o tome odlučuje glavna

urednica, dakle učenici su ti koji biraju kako će ona izgledati, a to imaju priliku učiniti jedanput godišnje jer se časopis tiska jednom u školskoj godini.

7. ZAKLJUČAK

Publicistički je, uz književnoumjetnički, najsloženiji funkcionalni stil hrvatskoga jezika, što dokazuju analizirani predlošci iz časopisa osnovnih i srednjih osječkih škola. Školski novinari nastoje u svojim tekstovima slijediti pravila i obilježja ovoga funkcionalnog stila. Prisutnost je obilježja stila u analiziranim predlošcima individualni odabir svakoga novinara, a ne novinarske družine kao kolektiva.

Rubriciranost je prisutna u svim analiziranim časopisima te se pojavljuju stalne i prigodne rubrike koje su ispunjene tematski i žanrovski različitim tekstovima, s tim što su tematske razlike vidljive na srednjoškolskoj razini – s obzirom na obrazovni smjer. Na osnovnoškolskoj je razini dominantan novinarski žanr – vijest, dok je na srednjoškolskoj razini prisutna žanrovska raznolikost te se ne može utvrditi dominantni oblik. Popraćenost teksta fotografijama jako je važna pa se tako fotografije pojavljuju u svim časopisima, uz sve novinarske žanrove. Što se jezično-stilskih obilježja tiče, u osnovnoškolskim se časopisima najčešće koriste stilske figure poredbe i hiperbole, rečenice su jednostavne, izjavne i usklične te je u njima uobičajeni položaj jedinica obavijesnog ustrojstva. Kada se govori o publicističkome stilu u srednjoškolskim časopisima, najviše se ističe korištenje perfekta za izricanje prošlih glagolskih radnji, a dominantna stilska figura svakako je metafora. Stilska obilježja publicističkoga stila ovise isključivo o individualnom pristupu učenika-novinaru, a ne o njihovoj obrazovnoj razini ili smjeru.

Kako srednje, tako i osnovne škole u svome programu predviđaju postojanje i rad novinarske družine koja se najčešće sastaje po potrebi i čiji se rad bilježi u službenu dokumentaciju. Najviše se prakticira metoda samoupravnog dogovaranja, a mišljenja se svih članova družine uvažavaju, s tim što je ipak posljednja riječ prepuštena voditelju družine (nastavniku/profesoru).

Aktualnost je časopisa u skladu s mogućnostima pa tako elektronički *KBG* ima najsvježije teme i tekstove s obzirom na to da se ne tiska, već samo objavljuje na mrežnim stranicama škole. Tiskani časopisi osnovnih i srednjih škola izlaze jednom tijekom školske godine, tako da su nešto u zaostatku s vijestima, ali redovito se o događanjima izvješćuje. Što se stilistike elektroničkoga i tiskanih časopisa tiče, razlike nema. Novinari jednako pišu tekstove za elektroničku i tiskanu inačicu časopisa, a jedina je razlika frekventnost objavljivanja te *online* pristup tekstovima.

8. LITERATURA

8.1. Popis izvora

1. List učenika Osnovne škole Frana Krste Frankopana Osijek *Frangipani*, godina 20., broj 20., veljača 2015.
2. List učenika OŠ „Retfala“, Osijek, *KBG*, web izdanje, šk.g. 2014./2015., <http://www.kbg-retfala.com/nova/wp/>, srpanj 2015.
3. List učenika Isusovačke klasične gimnazije s pravom javnosti u Osijeku *Semper magis*, godina 16., broj 16., šk.god. 2014./2015.
4. List učenika Ugostiteljsko-turističke škole, Osijek *Cocktail*, godina 16., broj 16., veljača 2015.

8.2. Popis citirane literature

1. Gojević, Mirta. Publicistički stil. *Hrvatistika*. 2009/3/3, 23-30.
2. Katnić-Bakaršić, Marina. 1999. Lingvistička stilistika. Budimpešta: Electronic Publishing Program, 138 str.
3. Kunczik, Michael, Zipfel, Astrid. 2006. Uvod u znanost o medijima i komunikologiju [prev. Anika Rešetar, Dubravka Sušilović]. Zagreb: Friedrich Ebert Stiftung, 325 str.
4. Lanović, Nina. Semantostilističke osobitosti novinskog izraza na primjeru portugalskog pisanog novinarstva. *Jezik i mediji*. 2006, 415-424.
5. Primorac, Branka, Šimeg, Marijan, Šojat, Anita. 2010. Novinarstvo u školi. Zagreb: Školska knjiga, 219 str.
6. Silić, Josip. 2006. Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika, Zagreb: Disput, 304 str.
7. Težak, Stjepko. 1979. Literarne, novinarske, recitatorske i srodne družine – priručnik za nastavnike. Zagreb: Školska knjiga, 291 str.

9. PRILOZI

Prilog 1.

Dobar dan, drage legice i legel!
Kun tok, ubi pogodi i kumpunjom!
Kompano da ste željno ištekirali ovaj jubilarini, 20 broj našeg časopisa
u tiskanom izdanju. Za 20. rođos odslučili smo posebnu čestitku
našem voljenom gradu, njegovoj prošlosti i sadašnjosti te znanjem i
neznanim Essekertima.

U ovom nam broju, dragi čitatelji, donosimo i pregršt drugih
zanimljivih članaka. I ove smo vam godine ponosno predstavili uspjeh
naše učenika, nama lica u školskim hodnicima, ispratili osmaše i
nastavnike koji odlaze u mirovinu. Pod budnim okom naših nastavnika
zabijeljili smo najzanimljivija događanja u školi, plamenite geste,
razvijali ekološku svijest i kulturno se usdzicali. Također, putovali smo
SAD-om, preživjeli dožak atmosfere s nogometne europske u Brazilu te,
kao i uvijek, prikupili puno učeničkih bisera i davnina.
Stoga vam uz ovaj broj želimo puno zabave, smijeha, mozganja,
emocija i ljepih uspomena.

Christina van Kooij
Vaš uređnik i legel
Moj naklon!

Čitatelji školskog lista Frangipani
Frankopanska 64
31 000 Osijek
Hrvatska

Prilog 2.

ČOVJEK TULJAN

Naš sugrađanin, 70-godišnji Duško Rudež zvan Tuljan, već tri desetljeća održava zanimljivu tradiciju kupanja u Dravi na Silvestrovo. Odnedavno mu se u novogodišnjem kupanju pridružio bivši učenik naše škole Jurica Konža.

ŠETAČ

Kip „šetača“, poznatog književnika Augusta Cesarca, i danas „šeta“ Trgom slobode. Osim toga, i osječki semafori sadrže taj poznati lik.

TRG SVETOG TROJSTVA

Glavnim trgom u starom gradu, Tvrđi dominira barokni kip Sv. Trojstva izgrađen kao zavjetni kip. Na trgu se nalazi zgrada Glavne gradske straže s tornjem iz 18. st., a u njoj se nalazi Arheološki odjel Muzeja Slavonije. Dijagonalno se nalazi Muzej Slavonije, a ispred njega raste prastaro stablo ginka, ostatak nekadašnjeg velikog parka. Na zapadnoj strani trga nalazi se Glazbena škola Franje Kuhača. Godine 1726. na Trgu Sv. Trojstva u Tvrđi izgrađena je monumentalna renesansno-barokna zgrada General-vojarnje koja je prikazana na novčanici od 200 HRK.

COPACABANA I KRUNSKA UTVRDA

Copacabana, zvana Kopika, najveće je i najposjećenije dravsko kupalište izgrađeno 1965. godine, a nosi naziv po poznatoj brazilskoj plaži. U blizini kupališta nalazi se izletište „kod katalombi“ smješteno u Krunskoj utvrdi, sjevernom dijelu osječke tvrđave.

Prilog 3.

Prilog 4.

Danijel Babić (Baban) - pravedan, pošten i duhovit. Poznat po svojim mudrim izjavama.

Jurica Barišić - zabavan, bavi se nogometom te navija za Barcelu; dobar je prijatelj i uvijek je vedra duha.

Jura Ciprić (Cipra) - u rekordnom roku uklopio se u naš razred, trenira nogomet, voli pjevati i dolazi iz Cernika koji se nalazi u blizini Slavonskog Broda, Požege i Nove Gradiške.

Marin Galić (Galan) - razredni stručnjak za tehnologiju, u slobodno vrijeme ovisan o autima i veliki obožavatelj Bayerna.

Iva Hodić (Suarez) - buduća svjetski poznata odbojkašica, voli jesti (a ne vidi se na njoj). Pri dolasku u školu uvijek se oslanja na „akademska četvrt“.

Anita Huzanić - zabavna je i iskrena, voli Koranu (a i Korana nju), obožava slušati svog

Prilog 5.

Prilog 6.

ČUĐENJE I NEVJERICA

Četvrtak, 24. 4. 2014.

Mama radi cijeli dan, a moj braco Lukas je u vrtiću. Tata i ja sami smo kod kuće. Vratila sam se iz škole, pišem zadaću za sutra. Tata spava jer večeras ide raditi. Tišinu u dnevnoj sobi prekida zvonjava telefona. Tata je još snen, javlja se na telefon. Počinje vrištanje i urnebes. Tata skače do stropa, a ja ne znam što mu je. Tada zove mamu pa skupa vrište. Pokušavam shvatiti što im je. Kroz razgovor shvaćam da idem u Brazil. Ne mogu vjerovati! Ja sam to jedno dijete iz Hrvatske koje putuje u Brazil! Cijeli dan bila sam uzbuđena i sretna. Dugo sam ležala u krevetu tu noć dok nisam zaspala.

Zagrebu sam se osjećala kao kraljica. Sve je bilo puno balona, novinara i fotografa. Osjećala sam se kao da sam najvažnija i beskrajno sretna jer ja sam pobjednik.

PUT PUTUJEM

Ponedjeljak, 9. 6. 2014.

Stvari za put već su spremljene. Moram izdržati još nekoliko sati. Dan mi sporo prolazi jer željno iščekujemo put u Zagreb. Vrijeme mi krati fotograf koji me nenajavljeno dolazi slikati i

Prilog 7.

LIST UČENIKA OŠ "RETFALA", OSIJEK, WEB IZDANJE, Š.K.G. 2014/2015.

Naslovna Događanja - Nastava Projekti Natjecanja Okruže Kolumne - Sport Odrastanje Odmor Impresum

Učiteljica Tomislava Jukić PROŽIVIMO VAŠU I RADOST I TUGU

Učiteljica Tomislava Jukić, koja predaje fiziku i matematiku, u našoj školi već je nekoliko godina, a ukupno ima oko 14 godina staža. Ove školske godine oprostila se od svoga 8 c. Kao razrednica, učiteljica Jukić bila je vrlo bliska s učenicima i uvijek dobro raspoložena. Kako je poučavati, koja je razlika u predavanju u gimnaziji i u osnovnoj školi, gdje najviše voliš letovati i sve ostalo možete pročitati ovdje... Volite li više matematiku ili fiziku? Podjednako. Svaki predmet ima svojih čari (vjerojatno mi se neki sada čude). Što mislite, koji je predmet učenicima težji? Mislim da je matematika učenicima apstraktnija, dok je

[Read More »](#)

Prilog 8.

u školi

Posljednjega dana nastave OPROSTILI SE OSMAŠI

18/06/2015 u školi osmaši admin

Osmaši je još jedna generacija osmaša iz OŠ „Retfale“. Učenici koji su se ovdje školovali od 2007. do 2015. od škole su se oprostili 16. lipnja 2015. tradicionalnim završnim plesom. Posljednjeg dana nastave, name, osmaši su na školskom igralištu otplesali svoj završni ples točno u 12 h. Ples su popratili mnogi mediji - Nova TV, STV, Osječka televizija...

Nekoliko minuta prije plesa, dok su svi osmaši zagrijeti u školskomu terenu plesali u krugu uz pjesmu „Kad se priključiti odlazu“, novinari HRT –

Naša prva videokonferencija FIZIČARI „PROBILI LED“

17/04/2015 Događanja, u školi diskusija športa, Turskava Jukić admin

U učionici matematika i fizike održan je 16. travnja 2015. prva videokonferencijski sat u našoj školi, pod nazivom "Uvodno o sigurnosti povodom Međunarodne godine sigurnosti 2015."

Tema videokonferencije bila je „Sigurnost“, budući da je 2015. godina Međunarodna godina sigurnosti, a u nastavi je bilo umreženo šest škola: OŠ Franje Križme i OŠ „Vjenac“ iz Osjeka, OŠ Ladimirević, OŠ „Becserana“ iz Petrovog Sela i OŠ „Retfale“, koje su imale pripremljene projekte, te OŠ Vladimira Bečića koja nije imala vlastiti projekt, već je

Završni ples osmaša OPRAŠTAJU SE NA LIJEP NAČIN

11/06/2015 u školi osmaši admin

Još od početka svibnja ovogodišnji osmaši pripremaju se za svoj završni ples na kraju svoga osnovnoškolskoga obrazovanja. Koreografiju je osmisila pjesna pedagoginja, gospođa Mira Šekereš, a organizatorica je i idejna zaštitnica naša učiteljica glazbene kulture Ivona Ferić. Prvi takav ples održan je prošle godine, a učiteljica kaže kako joj je ideja smetala dok je razmišljala kako bi naša škola mogla obilježiti Dan plesa (29. travnja).

- Bila sam vrlo ponosna na to što su prošlogodišnji osmaši to zaista odradili profesionalno. Od nas su se oprostili zajedničkim plesom koji je

Naši novi učenici PRVAŠIĆI DOČEKANI PRIREDBOM

15/09/2014 u školi admin

Nova 64 učenika krenula su 8. rujna 2014. u prvi razred OŠ „Retfale“. Dočekani su kratkom priredbom, a zatim su ih njihove učiteljice pozvale te odvele u njihove učionice. U učionicama su ih dočekale kartice s imenima i nove knjige.

Većini novih učenika, kako su nam rekli, prvi dan bio zabavan, no neki su se činili umorni i uplašeni. Na strah će, vjerujemo, brzo zaboravi kada upoznaju nove prijatelje.

Prikladni će im jedini zavidom imati tri sata. Nije im ligano odmah se naviknuti na školu, rano ustajanje i domaće zadaće, ali s vremenom i

Prilog 9.

Natjecanja

Razgovor s Matkom Jukićem STIGNEM RADITI ŠTO VOLIM

20/06/2015 Natjecanja Matko Jukić admin

Matko Jukić, učenik 7. c, ovogodišnji je državni prvak je iz biologije u području istraživačkih radova. Njegov rad „Utjecaj eteričnih ulja na razvoj bakterija“ osvojio je na natjecanju najviše bodova, a Matko nam je otkrio više o njemu, o samom natjecanju, o prekrasnom osjećaju kada znaš da si prvi, ali i o svojim ostalim hobijima...

Kakav je to osjećaj biti državni prvak na nekom natjecanju?

Zasigurno je najljepši osjećaj na svijetu znati da si najbolji u državi jer u području istraživačkog rada malo učenika dospjeje i na županijsko natjecanje, a kamoli na državno. I već na prvom svom natjecanju osvojiti prvo mjesto.

MISLIO SAM DA SANJAM

Nedavno je Glas Slavonije također objavio članak o tebi. Godi li ti što novine pišu o tvome uspjehu?

Jako sam sretan zbog činjenice da je nekoliko osječkih novina pisalo baš o tome. Nedavno je u našoj školi bila i Hrvatska radiotelevizija te su me intervjuirali za njihovu emisiju *Dobro jutro Hrvatska*.

Pozdravi iz srednje

Radni praznici NATJECANJA NA VIDIKU

© 12/01/2014 Pozdravi iz srednje Pozdravi iz srednje admin

Virginita je sa novih škola

Nakon male prazničke stanke evo i mene natrag!

Ta stanka meni i nije bila baš relaksirajuća. Već od ponovno sam u akciji; spavanje je ponovo precijenje, spavanje služi za učenje. Glavobolje i kava vratile su svakodnevicu. Tješi me samo činjenica da ja učim za ispravljanja loših ocjena.

Prije su mi se praznici činili tako dugi. Posljednji tje beskonačno, više ni sama nisam znala što bih sa se kuću. A sada su mi praznici proletjeli i zaklela bih se svaki put do kraja godine samo da ova zadnja dva c

Krećemo u srednju UOPĆE NIJE STRAŠNO

© 05/09/2013 Pozdravi iz srednje Pozdravi iz srednje admin

Svakodnevno i u središtu grada

Ljeto je proletjelo i došlo je vrijeme da se vratimo u je za nas, bivše osmaše, taj povratak u školske kluke stresniji, jer se zapravo nismo vraćali u stare klupe nove. Razišli smo se po školama, gimnazijama i sti smjenama, i sad smo se, po prvi put nakon osam c početkom školske godine bez starih prijatelja. Ili sr

Još na samom početku, u tramvaju se našlo staro i razreda, a one koje nismo sreli u tramvaju, mnogi c Tvrdi. Tako je taj prvi dan dobio imao mnogo bolji tramvaju razgovarali sa starijim prijateljima i napoko krećemo u srednju ne znači da moramo napustiti p

Prilog 11.

Impresum

LIST UČENIKA OŠ "RETFALA", OSIJEK
šk. god. 2014/2015., V. god. web izdanja

Za izdavača

Blaženka Jelaš, ravnateljica

Glavna urednica

Tena Josić (8.c)

Uredništvo

Ema Car (5.b)

Magdalena Rezo (5.b)

Iva Šapina (5.b)

Dora Vuković (5.b)

Lara Barišić (6.a)

Terra Leona Korpak (6.a)

Nika Ivezić (7.a)

Iva Barišić (7.b)

Mato Mihačević (7.c)

Mia Katić (7.d)

Leon Kišiček (7.d)

Kristina Čavlović (8.a)

Odgovorni urednik i administrator

Marinko Plazibat

Dizajnerica loga

Sandra Vehabović

Prilog 12.

Pozdrav iz Edmontona, Kanada

Prilog 13.

VJEROM KROZ ŽIVOT

Portret sestice Stale

Kako živim, pripremam, kaj nisem... Tudi pri samem pripravljanju, a tudi se jih najprej...
Kada ste prvi put pomislili da biste mogli postati sestice?
 Kada je u našu kuću došla sestra...
Kada ste napravili svoj prvi posel?
 Prvo sam bila ženska...
Kada ste napravili svoj prvi posel?
 Prvo je bilo...
Kada ste napravili svoj prvi posel?
 Prvo je bilo...
Kada ste napravili svoj prvi posel?
 Prvo je bilo...

Neka mi bude po riječi tvojoj

Šta je to riječ koja vam je najbliža?
 Najbliža mi je riječ...
Šta je to riječ koja vam je najbliža?
 Najbliža mi je riječ...
Šta je to riječ koja vam je najbliža?
 Najbliža mi je riječ...

Prilog 14.

Prilog 15.

